

แผนป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย

ด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
ปี 2568/69 จังหวัดนครปฐม

จัดทำโดย ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาค้าภัยพิบัติ
ด้านการเกษตร จังหวัดนครปฐม

คำนำ

ความแปรปรวนของสภาพอากาศ และระบบนิเวศน์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ประกอบกับปัญหาภาวะโลกร้อน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลและปริมาณน้ำฝน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงการเกิดภัยธรรมชาติสร้างความเสียหายแก่พื้นที่การเกษตรและผลผลิตทางการเกษตรได้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยมีหน้าที่ติดตามสถานการณ์เพื่อประเมินผลกระทบด้านการเกษตร รวมทั้งแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรได้ทราบอย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

ดังนั้น ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดนครปฐม ได้จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดนครปฐม ในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ (ช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘ – เมษายน ๒๕๖๙) โดยนำแนวทางดำเนินการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติซึ่งทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนด มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ ปัญหาภัยแล้ง โรค/ศัตรูพืชระบาด รวมถึงการป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากภัย ตลอดจนช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดนครปฐม

ธันวาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
๑. บทนำ	๑
๒. วัตถุประสงค์	๑
๓. เป้าหมาย	๑
๔. แหล่งงบประมาณ	๒
๕. หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	๒
๖. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของจังหวัดนครปฐม	๔
๗. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม	๑๔
๘. แนวโน้มสถานการณ์	๓๕
๙. มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙	๓๘
๑๐. แผนการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙	๔๖
๑๑. แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙	๔๘
๑๒. แผนผังความเชื่อมโยงมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ ของสำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติกับแผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้ง ด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๕๑
๑๓. กลไกการบริหาร	๕๑
๑๔. กระบวนการแจ้งเตือน	๕๓
๑๕. การติดตามและประเมินผล	๕๓
๑๖. การเตรียมความพร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิต	๕๕
๑๗. การติดต่อ ประสาน ช่องทางการสื่อสาร	๕๖
๑๘. แผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ปี ๒๕๖๘/๖๙	๕๗
๑๙. ภาคผนวก	๖๔

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดนครปฐม ในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ (ช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘ - เมษายน ๒๕๖๙)

๑. บทนำ

ตามที่ประเทศไทยได้เริ่มต้นเข้าสู่ฤดูหนาว ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยจะเริ่มมีอากาศเย็นบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากนั้นอากาศเย็นจะขยายพื้นที่ครอบคลุมบริเวณภาคกลางและภาคตะวันออก โดยอุณหภูมิต่ำสุดบริเวณประเทศไทยตอนบนจะลดลงต่ำกว่า ๒๓ องศาเซลเซียส ซึ่งอยู่ในเกณฑ์อากาศเย็นเกือบทั่วไป และลมชั้นบนที่พัดปกคลุมประเทศไทยที่ระดับความสูงประมาณ ๑๐๐ ถึง ๓,๕๐๐ เมตร ได้เปลี่ยนเป็นลมตะวันออกเฉียงเหนือหรือลมตะวันออกเฉียงเหนือหรือลมตะวันตกที่ระดับความสูงประมาณ ๕,๐๐๐ เมตรขึ้นไป ได้เปลี่ยนเป็นลมฝ่ายตะวันตก ประกอบกับปริมาณและการกระจายของฝนบริเวณประเทศไทยตอนบนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นการเข้าสู่ฤดูหนาวของประเทศไทยในปีนี้ และจะสิ้นสุดประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงต้นฤดูหนาว บริเวณประเทศไทยตอนบนจะยังคงมีฝนตกได้ในบางพื้นที่ สำหรับภาคใต้จะมีฝนตกต่อเนื่อง และมีฝนตกหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและลดผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จึงได้จัดเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ (ช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘ - เมษายน ๒๕๖๙) สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร และเตรียมการให้ความช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้านการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกร รวมทั้งการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

๓.๒ สร้างการรับรู้และความตระหนักแก่เกษตรกรในการปรับรูปแบบการผลิต เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยแล้งและอุทกภัย

๓.๓ บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำกับ ติดตามการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภาคส่วนอื่นๆ รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

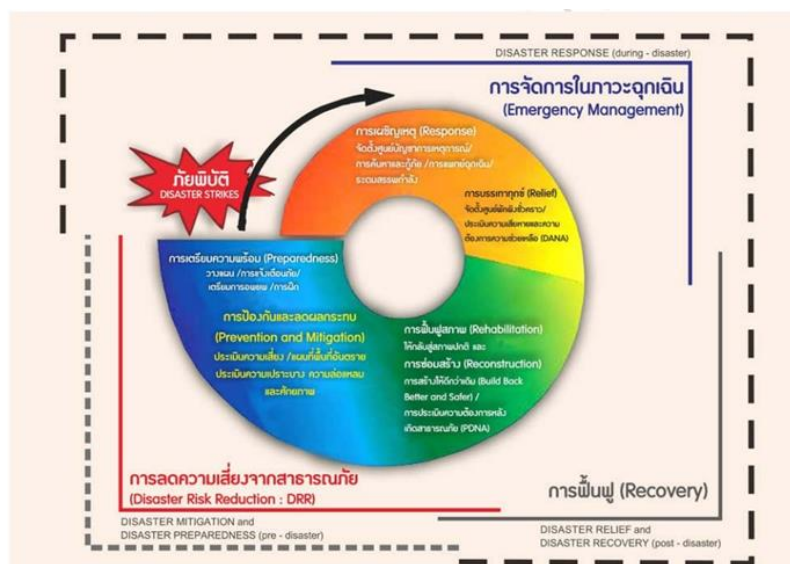
๔. แหล่งงบประมาณ

งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของหน่วยงาน

๕. หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

๕.๑ วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ที่อธิบายให้เห็นถึงลักษณะวงจรเพื่อรับมือกับภัยที่มีลักษณะการเกิดที่ยากแก่การคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้น และอาจมีรูปแบบการเกิดไม่ซ้ำเดิม จึงไม่จำเป็นต้องมีการจัดการตามลำดับก่อนหลังเสมอไป (Non - Linear) โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะเป็นวงรอบ (Closed Loop) อย่างต่อเนื่องและไม่สามารถแยกส่วนเฉพาะในแต่ละกระบวนการ ดังนั้น จึงเป็นการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบองค์รวม (Holistic Approach) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุและการบรรเทาทุกข์ ตลอดจนการฟื้นฟู ซึ่งการจัดการสาธารณภัยในแต่ละห้วงเวลาการเกิดสาธารณภัยอาจมีความคาบเกี่ยวกัน (Overlap) รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงของภัยเป็นสำคัญ ดังแผนภาพนี้

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management) แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะที่ ๑ ก่อนเกิดภัย : การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction)

การป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention & Mitigation)

๑) มาตรการที่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทานเพื่อป้องกันอุทกภัย/ภัยแล้ง การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันดินโคลนถล่ม

๒) มาตรการที่ไม่ใช่โครงสร้าง ได้แก่ วางแผนการจัดสรรน้ำ วิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนพร้อมแผนบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว แผนปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยฝนทิ้งช่วงและเติมน้ำในแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้อย

การเตรียมความพร้อม (Preparedness)

๑) การปรับตัว ได้แก่ การให้คำแนะนำการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง การส่งเสริมอาชีพเสริมหรือวิสาหกิจชุมชนให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ การปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๒) การเตรียมรับมือกับภัยพิบัติ ได้แก่ การแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำ การเตรียมพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร ยานพาหนะ การสำรองเสบียงสัตว์ การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ให้เป็นปัจจุบัน การจัดทำแผนปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านการเกษตร เช่น แผนเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์เพื่อป้องกันโรคระบาดพืช สัตว์ และสัตว์น้ำ แผนการจัดหน่วยเฉพาะกิจ ลงพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัย การดูแลสุขภาพสัตว์ แผนการสำรวจและประเมินความเสียหาย วิธีการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และแผนสร้างการรับรู้ให้เกษตรกรรู้จักเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยพิบัติ

ระยะที่ ๒ ขณะเกิดภัย : การจัดการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management)

การเผชิญเหตุ (Response) ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ การติดตั้งเครื่องสูบน้ำ การแจ้งเตือนเกษตรกร

การบรรเทาทุกข์ (Relief) ได้แก่ แจกจ่ายเสบียงสัตว์และดูแลสุขภาพสัตว์ จัดหน่วยเฉพาะกิจลงพื้นที่ประสบภัยเพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกร สำรวจและประเมินความเสียหายเบื้องต้น รายงานสถานการณ์

ระยะที่ ๓ หลังเกิดภัย : การฟื้นฟู (Recovery) และสร้างใหม่ให้ดีกว่าเดิม (Build Back Better)

การซ่อมสร้าง (Reconstruction) ได้แก่ การประเมินความเสียหายและซ่อมสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน การป้องกัน รักษา และกำจัดโรคระบาดหรือศัตรูพืชระบาด การฟื้นฟูพื้นที่การเกษตร

การฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) ได้แก่ การวิเคราะห์ความเสียหาย (Damages) และความสูญเสีย (Losses) ด้านการเกษตรที่เกิดจากภัย การประเมินความต้องการ/จำเป็นในการฟื้นฟูหลังเกิดภัย การช่วยเหลือเยียวยาตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ได้นำกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ กรอบแนวคิดทั้งในและต่างประเทศ แนวโน้มสถานการณ์ภัยของโลกและประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งบทเรียนจากการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่ผ่านมา เพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุง ซึ่งการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยมีเป้าหมายสูงสุด คือ “การรับรู้ - การปรับตัว - ฟื้นเร็วทั่ว - อย่างยั่งยืน (Resilience)” ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ส่วนที่ ๑ การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การมุ่งเน้นลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ส่วนที่ ๒ การจัดการสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการในภาวะฉุกเฉินแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

๕.๓ คำนิยาม

ภัย หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ภัยพิบัติ หมายถึง การหยุดชะงักอย่างรุนแรงของการปฏิบัติหน้าที่ของชุมชนหรือสังคม อันเป็นผลมาจากการเกิดภัยทางธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวางเกินกว่าความสามารถของชุมชนหรือสังคมที่ได้รับผลดังกล่าวจะรับมือได้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

ภัยแล้ง หมายถึง ภัยที่เกิดจากความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีปริมาณฝนน้อยหรือฝนไม่ตกเป็นระยะเวลานานและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ขาดน้ำไม่สามารถเจริญเติบโตได้ตามปกติ เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางรุนแรงต่อประชาชน โดยภัยแล้งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

๑) ฝนแล้ง หมายถึง สภาวะที่มีฝนน้อยหรือไม่มีฝนเลยในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งตามปกติจะต้องมีฝน (ภาวะที่ปริมาณฝนตกน้อยกว่าปกติหรือไม่ตกตามฤดูกาล) โดยขึ้นอยู่กับสถานที่และฤดูกาล ณ ที่นั้นๆ

๒) ฝนทิ้งช่วง หมายถึง ช่วงที่มีปริมาณฝนตกไม่ถึงวันละ ๑ มิลลิเมตร ติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน ในช่วงฤดูฝน เดือนที่มีโอกาสฝนทิ้งช่วงสูง คือเดือนมิถุนายน กรกฎาคม

ภัยจากโรคระบาดสัตว์ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์ โดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์ชนิดเดียวกัน ต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คน ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชน

ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช หมายถึง ภัยที่เกิดจากสิ่งซึ่งเป็นอันตรายแก่พืช เช่น เชื้อโรค พืช แมลง สัตว์ หรือพืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช ส่งผลให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช เช่น ต้น ตา ตอ แขนง หน่อ กิ่ง ใบ ราก เหง้า หัว ดอก ผล เมล็ด เชื้อ และสปอร์ของเห็ด ไม้ว่าที่ยังทำพันธุ์ได้ หรือตายแล้ว และให้หมายความรวมถึงตัวห้ำ ตัวไหม ไข่ไหม รังไหม ผีเสื้อ รังผีเสื้อ และจุลินทรีย์ จนส่งผลกระทบในวงกว้างต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน

๖. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของจังหวัดนครปฐม

ประวัติความเป็นมา

“นครปฐม” เป็นอู่อารยธรรมสำคัญที่มีประวัติความเป็นมายาวนานในแผ่นดินสุวรรณภูมิ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า เมืองนครปฐมแต่เดิมนั้นตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเมืองเก่าแก่ มีความเจริญรุ่งเรืองมานับตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ และเป็นราชธานีสำคัญในสมัยทวารวดี ในยุคนั้นนครปฐมเป็นแหล่งเผยแพร่อารยธรรมจากประเทศอินเดีย ซึ่งรวมทั้งพุทธศาสนา นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีชนชาติต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาได้เกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำ และสร้างเมืองใหม่ขึ้นชื่อ “เมืองนครไชยศรี” หรือ “ศรีวิชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้างมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยังผนวชได้ตั้งจุด

ไปพบพระปฐมเจดีย์ และทรงเห็นว่าเป็นเจดีย์องค์ใหญ่ไม่มีที่ใดเทียบเท่า ครั้นเมื่อได้ครองราชย์ จึงโปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบองค์เดิมไว้ โดยให้ชื่อว่า “**พระปฐมเจดีย์**” ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่างๆ ในบริเวณ องค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชาเพื่อให้การเสด็จมานมัสการสะดวกขึ้น

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ผ่าน เมืองนครปฐม ซึ่งขณะนั้นยังเป็นป่ารก พระองค์จึงโปรดฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่งนา อำเภอนครชัยศรี มาตั้งที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เหมือนเช่นครั้งสมัยโบราณ

ครั้งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้สร้างพระราชวังสนามจันทร์ เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐานและฝึกซ้อมรบแบบเสือป่า โดยโปรดฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสาย รวมทั้ง สร้างสะพานเจริญศรัทธาข้ามคลองเจดีย์บูชาเชื่อมระหว่างสถานีรถไฟกับองค์พระปฐมเจดีย์ ตลอดจน สร้างพระร่วงโรจนฤทธิ์ทางด้านทิศเหนือขององค์พระปฐมเจดีย์และบูรณะองค์พระปฐมเจดีย์ให้สมบูรณ์ สวยงามดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน และได้โปรดให้เปลี่ยนชื่อจากเมือง “**นครไชยศรี**” เป็น “**นครปฐม**”

คำขวัญประจำจังหวัด : ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวงาม ข้าวหลามหวานมัน สนามจันทร์งามล้น พุทธมณฑลคู่ธานี พระปฐมเจดีย์เสียดฟ้า สวยงามตาแม่น้ำท่าจีน

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด : รูปเจดีย์องค์ใหญ่และมีมงกุฎติดอยู่ที่พระปฐมเจดีย์

เจดีย์องค์ใหญ่ หมายถึง องค์พระปฐมเจดีย์ที่พระโสมพะดินและพระอนุชาได้สร้างขึ้น

มงกุฎ หมายถึง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงอุปถัมภ์สร้างองค์พระปฐมเจดีย์ ต่อเติมให้สูงใหญ่สง่างาม ตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

จังหวัดนครปฐม ใช้อักษรย่อว่า “**นฐ**”

ธงประจำจังหวัด

ธงพื้นสีน้ำเงิน กลางธงมีรูปพระปฐมเจดีย์ใน วงกลมสีฟ้า เบื้องล่างมีข้อความ "นครพนม"

ต้นไม้ประจำจังหวัด : ต้นจัน

ชื่อพรรณไม้ : จัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Diospyros decandra* Lour

ชื่อวงศ์ : EBENACEAE

ชื่ออื่น : จัน, อิน, จันอินจันโอ, จันลูกหอม, จันขาว เป็นต้น

ดอกไม้ประจำจังหวัด : ดอกแก้ว

ชื่อพรรณไม้ : แก้ว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Murraya paniculata*

ชื่อวงศ์ : MURRAYA

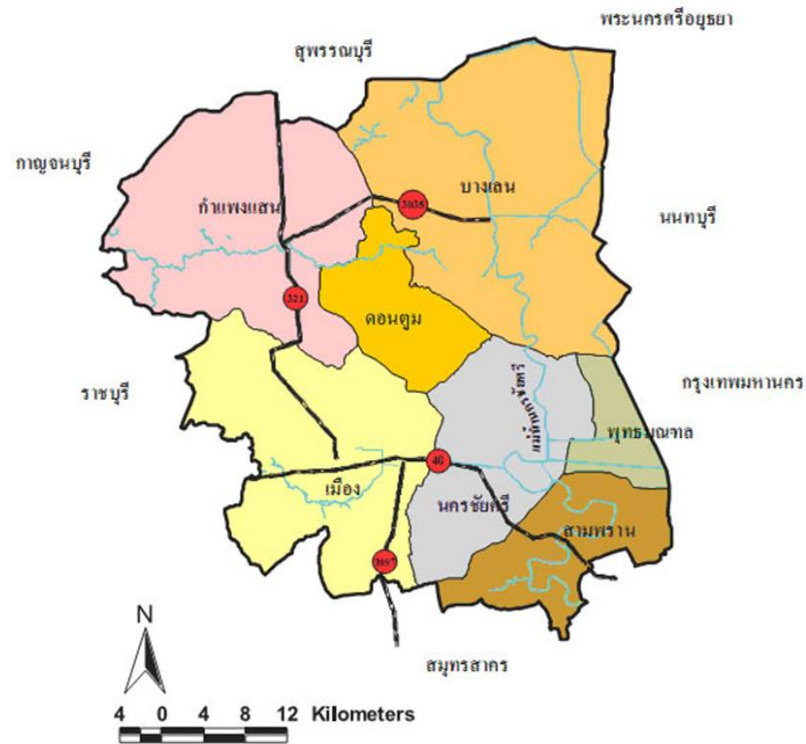
ชื่ออื่น : แก้วขาว แก้วพริก ตะไหลแก้ว เป็นต้น

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ จังหวัดนครพนม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีนซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง โดยอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๓ องศา ๔๕ ลิปดา ๑๐ พิลิปดา เส้นแวงที่ ๑๐๐ องศา ๔ ลิปดา ๒๘ พิลิปดา มีพื้นที่ ๒,๑๖๘.๓๒๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ เท่ากับ ร้อยละ ๐.๔๒ ของประเทศ และมีพื้นที่เป็นอันดับที่ ๖๒ ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนเพชรเกษม ๕๖ กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า - นครชัยศรี) ๕๑ กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟ ๖๒ กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

แผนที่จังหวัดนครปฐม

- ทิศเหนือ** ติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
- ทิศใต้** ติดต่อกับอำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
- ทิศตะวันออก** ติดต่อกับอำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตทวีวัฒนา เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร และอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ทิศตะวันตก** ติดต่อกับอำเภอบ้านโป่ง อำเภอบางแพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภอท่ามะกา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐมโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ ไม่มีภูเขา และป่าไม้ ระดับความแตกต่างของความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง ๒ - ๑๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพพื้นที่โดยทั่วไปลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และตะวันตกสู่ตะวันออก มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศเหนือลงสู่ ทิศใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอน ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนกระจายเป็นแห่งๆ และมีแหล่งน้ำกระจาย สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออก และด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองขุดที่ขุดขึ้นเพื่อการเกษตรและคมนาคมอยู่มาก พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒ - ๔ เมตร

๑.๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศของจังหวัดนครปฐม ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วง ฤดูหนาว ทำให้จังหวัดนครปฐมมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดนครปฐมมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล จังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล ได้แก่

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่อเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป อุณหภูมิสูงสุดจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมา พาดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่มิถุนายนถึงกลางเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป โดยเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูงคือเดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดนครปฐมอยู่ในภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาค ดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวประมาณกลางเดือนพฤศจิกายน เป็นต้นไป และเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคม

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดนครปฐมอยู่ในภาคกลางซึ่งลึกเข้ามาในแผ่นดิน จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงเกือบตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี อยู่ระหว่าง ๒๘ - ๓๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒ - ๓๔ องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดอยู่ในเดือนพฤษภาคม

จากสถิติข้อมูลอุณหภูมิของจังหวัดนครปฐม โดยใช้ข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม เปรียบเทียบย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๗) แสดงให้เห็นว่า อุณหภูมิสูงสุดที่วัดได้คือ ๓๙.๗ องศาเซลเซียส ในปี ๒๕๖๓ อุณหภูมิต่ำสุดที่วัดได้คือ ๑๔ องศาเซลเซียส ในปี ๒๕๖๓ และมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๘.๘ องศาเซลเซียส

ตารางที่ ๑ แสดงสถิติอุณหภูมิสูงสุด - ต่ำสุดและอุณหภูมิเฉลี่ย จังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

ปี พ.ศ.	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)
๒๕๖๓	๓๙.๗	๑๔.๐	๒๘.๘
๒๕๖๔	๓๖.๗	๒๑.๐	๒๘.๙
๒๕๖๕	๓๕.๙	๒๐.๔	๒๘.๒
๒๕๖๖	๓๖.๖	๒๐.๙	๒๘.๗
๒๕๖๗	๓๔.๕	๒๔.๖	๒๙.๕

(ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๗)

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จากสถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนของจังหวัดนครปฐม โดยใช้ข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม ย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗) พบว่า ปริมาณน้ำฝนจะอยู่ในช่วง ๖๐๐ - ๑,๓๐๐ มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในปี ๒๕๖๕ วัดได้ ๑,๓๒๖.๗๐ มิลลิเมตร มีจำนวนวันที่ฝนตก ๑๒๑ วัน สำหรับปริมาณน้ำฝนที่น้อยที่สุดในปี ๒๕๖๖ วัดได้ ๖๑๓.๔๐ มิลลิเมตร มีจำนวนวันที่ฝนตก ๙๓ วัน

ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝน ระหว่างปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
๒๕๖๓	๑,๒๐๗.๗๐	๙๔
๒๕๖๔	๑,๐๑๔.๒๐	๑๒๐
๒๕๖๕	๑,๓๒๖.๗๐	๑๒๑
๒๕๖๖	๖๑๓.๔๐	๙๓
๒๕๖๗	๙๕๑.๗	๑๐๙

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๗)

๑.๑.๔ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑) แม่น้ำ จังหวัดนครปฐมมีแม่น้ำสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญสายหนึ่งในพื้นที่ภาคกลางของประเทศ แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา ที่บ้านปากคลองมะขามเฒ่า อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดชัยนาท เมื่อไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่าแม่น้ำสุพรรณบุรี เมื่อไหลผ่านจังหวัดนครปฐม เรียกว่าแม่น้ำนครชัยศรี และเมื่อผ่านจังหวัดสมุทรสาคร เรียกว่า แม่น้ำท่าจีน แล้วไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสาคร ความยาวตลอดลำน้ำ ๓๒๕ กิโลเมตร

๒) คลอง ในส่วนของจังหวัดนครปฐมไหลผ่านอำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอสองพี่น้อง มีความยาวประมาณ ๙๗ กิโลเมตร มีคลองที่สำคัญๆ แยกจากแม่น้ำนครชัยศรี มีทั้งคลองธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้น เช่น คลองบางเลน คลองบางปลา คลองพระพิมล คลองบางหลวง คลองโยง คลองบางแก้ว คลองมหาสวัสดิ์ คลองจินดา คลองบางพระ คลองนกกระทุง คลองหนองดินแดง และคลองเจดีย์บูชา เป็นต้น

๓) บึง หนองบึงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มีอยู่จำนวนมาก เช่น อำเภอมืองนครปฐม ได้แก่ สระแก้ว หนองอาเสี้ย หนองดินแดง และหนองเสือ หนองควายตาย หนองหิน หนองจาก หนองขาหย่าง หนองอ้อ หนองกร่าง หนองบัว หนองบัวลอย หนองไม้แดง และหนองกระโดน หนองสะเดา หนองหมา หนองงูเห่า หนองปากโลง อำเภอนครชัยศรี ได้แก่ หนองแหลมบัว หนองโสน หนองแค หนองจอก บึงบางช้าง หนองตาน้อย หนองตาช้าง หนองตาพล อำเภอกำแพงแสน ได้แก่ ทะเลบก หนองพวงนก หนองพวงใหญ่ หนองระแหง หนองมะเกลือ หนองหมู หนองเทียม หนองสาเก หนองขโมย หนองเขมร หนองกระทุ่ม หนองขาม หนองโสม หนองวัวแดง หนองโพธิ์ อำเภอบางเลน ได้แก่ หนองบัวลุ่มช้าง หนองชะโด หนองบ่อ

หนองบางม่วง หนองทรง หนองน้ำเปรี้ยว หนองปรัง หนองปรือ อำเภอดอนตูม ได้แก่ หนองหนัง หนองบอน หนองกระพี

๔) ห้วยและลำรางห้วย เป็นห้วยสายสั้นๆ ในพื้นที่ ในฤดูฝนจะมีน้ำขัง และไหลไปรวมกับลำคลอง หรือลำราง ตามสภาพของพื้นที่ เช่น ห้วยขมิ้น ห้วยสามควายเผือก ห้วยลึก ในเขตอำเภอมือง ห้วยตะโก ห้วยกรด ในเขตอำเภอนครชัยศรี ห้วยพระ ในเขตอำเภอดอนตูม ห้วยม่วง ห้วยขวาง ห้วยรางกรด และห้วยผักชี ในเขตอำเภอกำแพงแสน

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนบ่อบาดาลและการใช้น้ำบาดาลจังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ประเภทการใช้น้ำ		รวม (บ่อ)
	อุปโภค-บริโภค (บ่อ)	เกษตรกรรม (บ่อ)	
เมืองนครปฐม	๒๒๑	-	๓๒๙
กำแพงแสน	๒๙๒	๕๒	๒๑๕
นครชัยศรี	๑๐๙	-	๒๐๘
ดอนตูม	๘๖	-	๙๓
บางเลน	๑๑๘	-	๑๙๔
สามพราน	๑๒๖	-	๔๐๓
พุทธมณฑล	๑๒	-	๒๙
รวม (บ่อ)	๙๖๔	๕๒	๑,๐๑๖

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล

๑.๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ (ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม)

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ ไม่มีพื้นที่ป่าไม้สงวนแห่งชาติและพื้นที่ป่านุรักษ์ กิจกรรมหลักของสำนักงานป่าไม้จังหวัด ได้แก่ งานอนุญาต ตรวจสอบ ควบคุมการทำไม้ งานส่งเสริมเกษตรกรปลูกไม้เศรษฐกิจในที่ดินกรรมสิทธิ์และสิทธิถือครอง เนื่องจากจังหวัดนครปฐมไม่มีพื้นที่ป่าไม้ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงเป็นผลทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่นำไปใช้เป็นที่เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย และการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมบางส่วน

๑.๑.๖ การคมนาคมขนส่ง (ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัด)

- ๑) ทางบก มีถนนสายหลัก ๑ สาย หมายเลข ๔ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนเพชรเกษม
 มีถนนสายรอง ๓ สาย หมายเลข ๓๓๘ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนบรมราชชนนี
 หมายเลข ๓๒๑ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนมาลัยแมน
 หมายเลข ๓๔๖ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนสายแยกทางหลวง
 หมายเลข ๑ (รังสิต) - บรรจบทางหลวงหลายเลข ๓๒๔
 (พนมทวน)

มีทางหลวงพิเศษ ๑ สาย หมายเลข ๘๑ (ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง)

สายบางใหญ่ – กาญจนบุรี

ยังไม่เปิดใช้อย่างเป็นทางการ

๒) เส้นทางรถไฟ มีสถานีทั้งหมด ๘ สถานี คือ

- สถานีศาลายา	ต.ศาลายา	อ.พุทธมณฑล
- สถานีวัดสุวรรณ	ต.ศาลายา	อ.พุทธมณฑล
- สถานีวัดจี้วราย	ต.จี้วราย	อ.นครชัยศรี
- สถานีนครชัยศรี	ต.วัดแค	อ.นครชัยศรี
- สถานีท่าแฉลบ	ต.ศรีษะทอง	อ.นครชัยศรี
- สถานีต้นสำโรง	ต.ธรรมศาลา	อ.เมืองนครปฐม
- สถานีนครปฐม	ต.พระปฐมเจดีย์	อ.เมืองนครปฐม
- สถานีโพรงมะเดื่อ	ต.โพรงมะเดื่อ	อ.เมืองนครปฐม

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัดนครปฐม

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดนครปฐมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ ๑๐๖ ตำบล ๙๓๐ หมู่บ้าน เทศบาลนคร ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๕ แห่ง เทศบาลตำบล ๒๐ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๙๐ แห่ง เขตการปกครอง ๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามปราน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน และอำเภอพุทธมณฑล

ตารางที่ ๔ แสดงเขตการปกครองของจังหวัดนครปฐม

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)						
			ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาล			อบต.
						นคร	เมือง	ตำบล	
เมืองนครปฐม	๔๑๗.๔๔	๑๙.๒๕	๒๕	๒๑๗	๑	๑	๒	๖	๑๙
กำแพงแสน	๔๐๕.๐๑๙	๑๘.๖๘	๑๕	๒๐๔	-	-	-	๑	๑๕
นครชัยศรี	๒๘๔.๐๓๑	๑๓.๑๐	๒๔	๑๐๘	-	-	-	๔	๒๑
ดอนตูม	๑๗๑.๓๕๔	๗.๙๐	๘	๖๙	-	-	-	๑	๖
บางเลน	๕๘๘.๘๓๖	๒๗.๑๖	๑๕	๑๘๐	-	-	-	๔	๑๕
สามพราน	๒๔๙.๓๔๗	๑๑.๕๐	๑๖	๑๓๗	-	-	๓	๒	๑๒
พุทธมณฑล	๗๖.๓๓	๒.๔๑	๓	๑๘	-	-	-	๒	๒
รวม	๒,๑๖๘.๓๒๗		๑๐๖	๙๓๐	๑	๑	๕	๒๐	๙๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครปฐม (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากรของจังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
เมืองนครปฐม	๑๒๙,๖๘๘	๑๔๓,๕๗๒	๒๗๓,๒๖๐	๑๒๕,๖๑๘
กำแพงแสน	๖๐,๓๓๗	๖๔,๐๒๐	๑๒๔,๓๕๗	๔๖,๘๒๑
นครชัยศรี	๕๒,๔๐๗	๕๘,๓๐๒	๑๑๐,๗๐๙	๔๘,๐๑๕
ดอนตูม	๒๓,๙๗๖	๒๕,๕๗๓	๔๙,๕๔๙	๑๗,๑๖๒
บางเลน	๔๕,๕๙๔	๔๗,๐๒๕	๙๒,๖๑๙	๓๘,๐๒๙
สามพราน	๑๐๓,๔๒๗	๑๑๕,๑๐๑	๒๑๘,๕๒๘	๑๓๙,๘๓๘
พุทธมณฑล	๒๒,๑๕๗	๒๓,๓๖๘	๔๕,๕๒๕	๒๖,๙๙๙
รวม	๔๓๗,๕๘๖	๔๗๖,๙๖๑	๙๑๔,๕๔๗	๔๔๒,๔๘๒

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครปฐม (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗)

๗. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

๗.๑ ครัวเรือนเกษตรกร และการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จังหวัดนครปฐม แบ่งการปกครองและการบริหารงานราชการ ออกเป็น ๗ อำเภอ ๑๐๖ ตำบล ๙๓๐ หมู่บ้าน มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๔๔,๔๘๔ ครัวเรือน มีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ที่	อำเภอ	ด้านพืช		ด้านประมง		ด้านปศุสัตว์	ยางพารา	
		ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ฟาร์ม	พื้นที่ (ไร่)	ราย	ราย	พื้นที่ (ไร่)
๑	เมืองนครปฐม	๖,๙๑๖	๕๔,๒๐๖	๑,๒๘๗	๑๔,๐๐๐.๓๗	๒,๙๓๖	-	-
๒	กำแพงแสน	๘,๒๗๕	๑๑๐,๕๔๒	๒,๓๔๔	๒๓,๗๖๑.๐๕	๒,๕๘๙	๒	๑๘.๑๕
๓	นครชัยศรี	๕,๙๔๒	๕๔,๘๔๓	๑,๑๒๐	๘,๕๙๑.๓๑	๒,๐๖๑	-	-
๔	ดอนตูม	๓,๓๘๖	๒๔,๗๕๒	๗๒๓	๖,๒๒๙.๕๑	๑,๔๐๕	-	-
๕	บางเลน	๙,๖๒๖	๑๕๔,๙๖๓	๓,๕๐๘	๓๕,๓๗๗.๙๒	๑,๒๑๐	-	-
๖	สามพราน	๘,๙๗๒	๔๑,๖๐๔	๙๓๕	๔,๖๘๕.๒๓	๑,๕๐๓	-	-
๗	พุทธมณฑล	๑,๓๖๗	๑๓,๗๔๒	๑๘๒	๖๖๒.๕๓	๔๔๕	-	-
รวม		๔๔,๔๘๔	๔๕๔,๖๕๒	๑๐,๐๙๙	๙๓,๓๐๗.๙๑	๑๒,๑๔๙	๒	๑๘.๑๕

ที่มา : สนง.เกษตรจังหวัดนครปฐม ,สนง.ประมงจังหวัดนครปฐม ,สนง.ปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม ,การยางแห่งประเทศไทย

๗.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๕๔๙,๙๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๘ การทำเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวนผลไม้ และพืชผัก การเลี้ยงสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตารางที่ ๗ ตารางแสดงการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

กิจกรรม การเกษตร	อำเภอ							รวม
	เมืองฯ	กำแพงแสน	นครชัยศรี	ดอนตูม	บางเลน	สามพราน	พุทธ มณฑล	
๑. ข้าว (ไร่)								
๑.๑ ข้าวนาปี	๙,๙๘๖	๒๓,๐๒๙	๒๗,๙๑๓	๑๓,๗๑๕	๑๓๘,๑๙๙	๕,๓๒๐	๑๑,๓๑๘	๒๒๙,๔๘๐
๑.๒ ข้าวนา ปรัง	๖,๑๖๘	๑๘,๕๗๕	๒๔,๐๕๐	๘,๕๗๙	๑๕๐,๖๓๖	๕,๐๐๔	๑๑,๐๒๖	๒๒๔,๐๓๘
๒. พืชไร่	๑๘,๔๘๘	๗๐,๙๐๓	๑๖๙	๒๕๒	๑๙๙	๓๘	๐	๙๐,๐๓๙
๓. พืชผัก	๑๘,๒๑๗	๑๒,๙๕๖	๑๑,๘๐๒	๕,๐๙๒	๗,๐๐๗	๑,๒๔๐	๖๔๑	๕๖,๙๕๕
๔. ไม้ดอก/ ไม้ประดับ	๘๖๗	๑,๐๗๑	๔,๙๓๖	๑,๐๙๕	๔,๕๒๔	๔,๖๒๕	๘๑๔	๑๗,๙๓๒
๕. ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	๖,๕๓๙	๒,๔๗๘	๙,๗๖๖	๔,๕๖๒	๔,๔๕๗	๒๙,๘๖๐	๙๖๔	๕๘,๖๒๖
๖. สมุนไพร/ เครื่องเทศ	๑๑๙	๑๐๕	๒๕๗	๓๖	๕๗๗	๕๒๑	๕	๑,๖๒๐
๗ ปศุสัตว์ (ไร่) (พืชอาหารสัตว์)	๙๓๘	๙๕๔	๒๕	๖	๒๓	๖	๐	๑,๙๕๒
๘. ประมง (ไร่)	๑๔,๐๐๐.๓๗	๒๓,๗๖๑.๐๕	๘,๕๙๑.๓๑	๖,๒๒๙.๕๑	๓๕,๓๗๗.๙๒	๔,๖๘๕.๒๓	๖๖๒.๕๓	๙๓,๓๐๗.๙๑

๗.๓ การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

๗.๓.๑ ด้านพืช ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

พืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด ได้แก่ ข้าว โดยปลูกทั้งข้าวนาปีและนาปรัง มีพื้นที่เพาะปลูกทั่วทุกอำเภอ มากที่สุดที่อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอกำแพงแสน พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุดได้แก่

ข้าวเจ้าพันธุ์แข็ง: พันธุ์สุพรรณบุรี ๑ , กข๓๑ , กข๔๑ , กข๕๑ , กข๔๗ , กข๔๙

ข้าวเจ้าพันธุ์นุ่ม: พันธุ์ กข๔๓ , กข๒๑ , กข๗๙ และอื่นๆ เช่น ข้าวหอมปทุม ข้าวหอมมะลิผลผลิตเฉลี่ย ๘๒๑ กิโลกรัม/ไร่

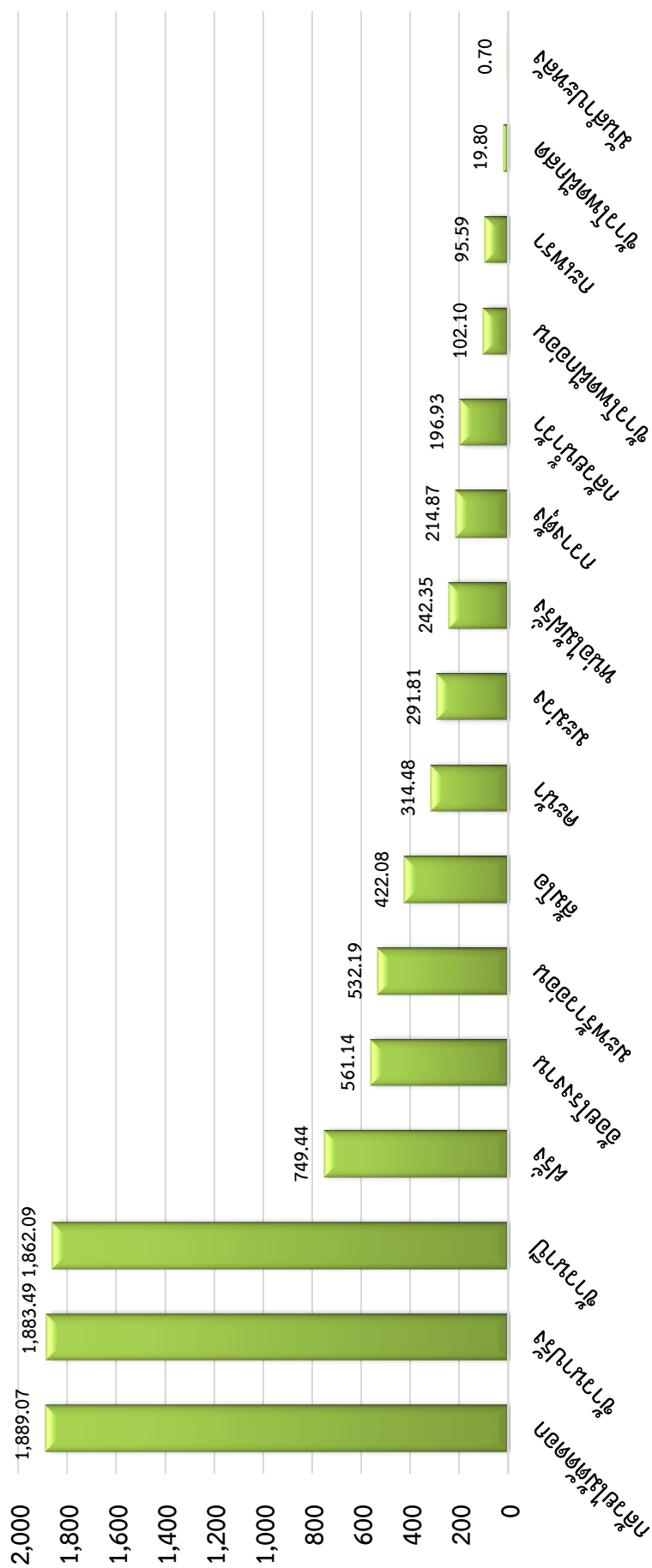
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลจำนวนเกษตรกร และพื้นที่การเพาะปลูกพืชที่สำคัญ

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)	พื้นที่ปลูกรายอำเภอ (ไร่)						
				เมือง	กำแพงแสน	นครชัยศรี	ดอนตูม	บางเลน	สามพราน	พุทธมณฑล
๑	ข้าวนาปี	๑๓,๔๐๗	๒๒๙,๔๘๐	๙,๙๘๖	๒๓,๐๒๙	๒๗,๙๑๓	๑๓,๗๑๕	๑๓๘,๑๙๙	๕,๓๒๐	๑๑,๓๑๘
๒	ข้าวนาปรัง	๑๒,๓๒๔	๒๒๔,๐๓๘	๖,๑๖๘	๑๘,๕๗๕	๒๔,๐๕๐	๘,๕๗๙	๑๕๐,๖๓๖	๕,๐๐๔	๑๑,๐๒๖
๓	อ้อยโรงงาน	๑,๙๕๗	๘๖,๕๔๙	๑๙,๖๗๙	๖๖,๗๖๙	๓๖	๒๐	๔๕	-	-
๔	มันสำปะหลัง	๘	๑๒๘	-	๑๒๘	-	-	-	-	-
๕	สับปะรด	๑,๕๓๒	๗,๑๖๒	๕๗	๔๑	๑,๑๕๙	๑๗๕	๒๘๔	๕,๒๘๑	๑๖๕
๖	ฝรั่ง	๑,๙๐๓	๘,๐๗๔	๖๖๘	๑๔๘	๑,๘๔๒	๗๑	๒๔๙	๕,๐๖๖	๓๐
๗	กล้วยน้ำว้า	๒,๒๘๒	๓,๘๘๖	๙๙๔	๕๔๑	๕๖๓	๑๙๘	๔๔๖	๑,๐๐๓	๑๔๑
๘	มะม่วง	๓,๑๑๖	๘,๑๘๕	๑,๖๑๐	๕๐๙	๑,๘๒๒	๔๐๓	๘๑๒	๒,๘๓๗	๑๙๒
๙	มะพร้าวอ่อน	๓,๐๓๒	๑๙,๒๙๙	๑,๙๐๑	๔๑๗	๒,๙๘๒	๓,๕๑๗	๑,๘๗๓	๘,๔๑๑	๑๙๘
๑๐	หน่อไม้ฝรั่ง	๒๖๒	๗๖๘	๔๑๘	๓๓๖	-	๑๔	-	-	-
๑๑	ข้าวโพดฝักอ่อน	๑,๐๘๖	๗,๙๒๖	๑,๗๒๑	๖,๒๐๕	-	-	-	-	-
๑๒	ข้าวโพดฝักสด	๑๓๗	๑,๑๙๕	๖๓๐	๔๓๕	-	๑๓๐	-	-	-
๑๓	คะน้า	๕๗๖	๘,๙๕๓	๑,๘๐๑	๕๕๒	๓,๓๕๕	๑,๑๕๒	๒,๐๙๑	๒	-
๑๔	กวางตุ้ง	๖๒๘	๗,๑๖๗	๒,๒๗๑	๙๗๔	๒,๓๑๗	๑,๓๒๕	๒๘๐	-	-
๑๕	กะเพรา	๖๑๐	๑,๑๑๑	๓๑๕	๕๒๒	๗๑	๑๐๒	๑๗๕	๕	๒๑
๑๖	กล้วยไม้ตัดดอก	๖๖๙	๙,๙๔๑	๖๒๓	๖๗๗	๑,๘๔๑	๔๓๐	๓,๙๐๑	๒,๐๓๐	๔๓๙

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)
๑	ข้าวนาปี	๑๓,๔๐๗	๒๒๙,๔๘๐	๑๘๔,๗๓๑	๘๐๕	๑๐.๐๘	๑,๘๖๒.๐๙
๒	ข้าวนาปรัง	๑๒,๓๒๔	๒๒๔,๐๓๘	๑๘๓,๙๓๕	๘๒๑	๑๐.๒๔	๑,๘๘๓.๔๙
๓	อ้อยโรงงาน	๑,๙๕๗	๘๖,๕๔๙	๕๕๕,๕๘๐	๑๔,๕๖๗	๑.๐๑	๕๖๑.๑๔
๔	มันสำปะหลัง	๘	๑๒๘	๒๔๐	๔,๕๒๔	๒.๙๒	๐.๗๐
๕	ส้มโอ	๑,๕๓๒	๗,๑๖๒	๕,๗๗๘	๒,๔๘๖	๗๓.๐๕	๔๒๒.๐๘
๖	ฝรั่ง	๑,๙๐๓	๘,๐๗๔	๓๐,๕๓๗	๔,๑๗๖	๒๔.๕๑	๗๔๙.๔๔
๗	กล้วยน้ำว้า	๒,๒๘๒	๓,๘๘๖	๑๑,๗๘๕	๓,๔๒๐	๑๖.๗๑	๑๙๖.๙๓
๘	มะม่วง	๓,๑๑๖	๘,๑๘๕	๑๑,๘๖๗	๒,๔๔๓	๒๔.๕๙	๒๙๑.๘๑
๙	มะพร้าวอ่อน	๓,๐๓๒	๑๙,๒๙๙	๓๖,๑๗๙	๒,๘๒๓	๑๔.๗๑	๕๓๒.๑๙
๑๐	หน่อไม้ฝรั่ง	๒๖๒	๗๖๘	๓,๑๙๖	๒๘๐	๗๕.๘๓	๒๔๒.๓๕
๑๑	ข้าวโพดฝักอ่อน	๑,๐๘๖	๗,๙๒๖	๑๐,๕๐๔	๑,๕๘๖	๙.๗๒	๑๐๒.๑๐
๑๒	ข้าวโพดฝักสด	๑๓๗	๑,๑๙๕	๑,๗๘๔	๑,๖๒๒	๑๑.๑๐	๑๙.๘๐
๑๓	คะน้า	๕๗๖	๘,๙๕๓	๑๕,๙๑๕	๒,๐๒๘	๑๙.๗๖	๓๑๔.๔๘
๑๔	กวางตุ้ง	๖๒๘	๗,๑๖๗	๑๒,๙๕๒	๑,๙๖๔	๑๖.๕๙	๒๑๔.๘๗
๑๕	กะเพรา	๖๑๐	๑,๒๑๑	๕,๔๑๐	๔๘๕	๑๗.๖๗	๙๕.๕๙
๑๖	กล้วยไม้ตัดดอก	๖๖๙	๙,๙๔๑	๔๑,๘๑๒	๓๘๙	๔๕.๑๘	๑,๘๘๙.๐๗

แผนภูมิแสดงมูลค่าการผลิตพืชเศรษฐกิจ จังหวัดนครปฐม
(ล้านบาท)

๗.๓.๒ ด้านบุคลากร ที่มา : สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดที่มีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพ มากจังหวัดหนึ่งของภาคกลาง โดยมีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ โคเนื้อ ไก่เนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดเนื้อ และเป็ดไข่

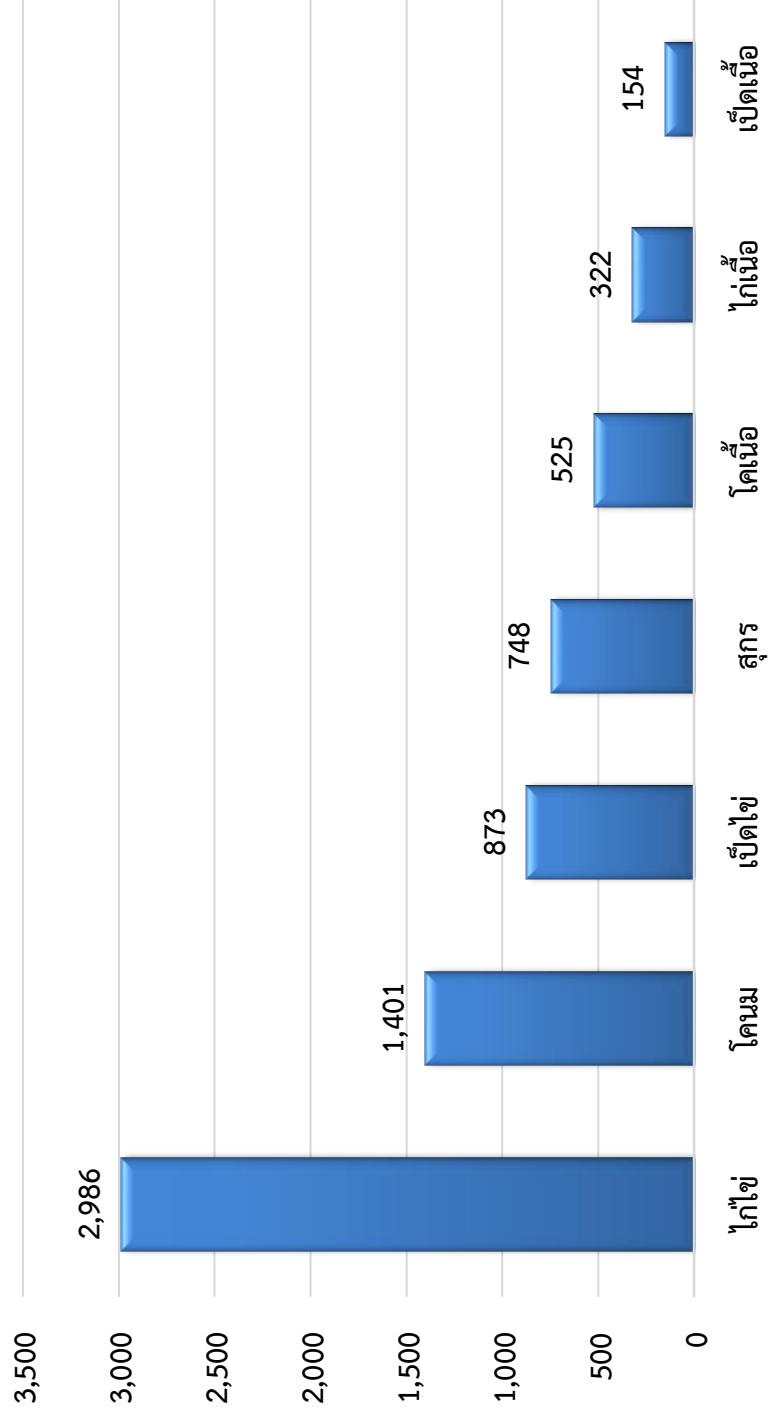
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลจำนวนเกษตรกร และการเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ

ที่	ชนิดสินค้า	เมือง		กำแพงแสน		นครชัยศรี		ดอนตูม		บางเลน		สามพราน		พุทธมณฑล	
		จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)
๑	โคเนื้อ	๑๓,๕๘๓	๖๐๕	๑๔,๑๑๓	๖๖๓	๒,๗๕๖	๑๒๑	๔,๙๗๔	๒๙๗	๒,๕๗๘	๑๑๙	๖๗๘	๓๖	๕๐	๕
๒	โคนม	๕,๒๔๙	๑๘๓	๒๑,๐๑๙	๖๖๕	๐	๐	๐	๐	๑๐๓	๑	๒๖	๑	๐	๐
๓	สุกร	๕๔,๗๘๗	๖๓	๓๖,๘๘๘	๒๑	๑๖๑	๓	๔๒๒	๘	๗,๑๗๕	๑๒	๕๕๒	๑๖	๐	๐
๔	ไก่เนื้อ	๑,๘๓๘,๗๒๓	๓๓	๒๗๐,๒๐๑	๗๕	๑,๓๑๘,๐๘๕	๔	๔๙,๔๐๐	๕	๒๐,๑๘๘	๑๗	๑,๘๘๒	๒๐	๐	๐
๕	ไก่ไข่	๒๒,๐๑๕	๒๑	๙,๙๙๘	๑๘๙	๑,๒๕๕	๒๑	๕๙,๑๑๓	๔๖	๒,๖๓๗,๖๕๕	๑๓๗	๖,๔๑๔	๖๐	๗๕๕	๗๓
๖	เป็ดเนื้อ	๗๘๔,๑๒๘	๑๘	๘,๖๘๕	๙๘	๓,๑๑๐	๒๖	๒๔๒	๔	๑๕,๒๓๘	๘	๘๒๐	๒๓	๐	๐
๗	เป็ดไข่	๒๗,๑๐๑	๑๙	๕๕,๔๗๓	๑๖๒	๗,๑๙๒	๔๖	๑๗,๖๔๘	๑๗	๕๙๐,๔๙๑	๒๓๕	๑,๖๔๘	๖๓	๓๔๗	๓๑

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลการทำปศุสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวนเลี้ยงรวม (ตัว)	ผลผลิตรวม (กก)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ตัว)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าการผลิต (บาท)
๑	โคนม	๑,๘๔๖	๓๘,๗๓๒	๗,๗๔๖,๔๐๐	๒๐๐	๖๗.๗๒	๕๒๔,๕๘๖,๒๐๘
๒	โคนม	๘๕๐	๒๖,๓๙๗	๖๕,๙๙๒,๕๐๐	๒,๕๐๐	๒๑.๒๓	๑,๔๐๑,๐๒๐,๗๗๕
๓	สุกร	๑๒๓	๙๙,๙๘๕	๙,๙๙๘,๕๐๐	๑๐๐	๗๔.๘๐	๗๔๗,๘๘๗,๘๐๐
๔	ไก่เนื้อ	๑๕๔	๓,๔๙๘,๔๗๙	๘,๐๔๖,๕๐๑.๗๐	๒.๓	๔๐	๓๒๑,๘๖๐,๐๖๘
๕	ไก่ไข่	๕๔๗	๒,๗๓๗,๒๐๕	๘๒๙,๓๗๓,๑๑๕ (ฟอง)	๓๐๓ (ฟอง)	๓.๖๐ (ฟอง)	๒,๙๘๕,๗๔๓,๒๑๔
๖	เป็ดเนื้อ	๑๗๗	๘๑๒,๒๒๓	๒,๐๓๐,๕๕๗.๕๐	๒.๕	๗๕.๖๐	๑๕๓,๕๑๐,๑๔๗
๗	เป็ดไข่	๕๗๓	๖๙๙,๙๐๐	๑๘๘,๙๗๓,๐๐๐ (ฟอง)	๒๐๗ (ฟอง)	๔.๖๒ (ฟอง)	๘๗๓,๐๕๕,๒๖๐

แผนภูมิแสดงมูลค่าการผลิตปศุสัตว์เศรษฐกิจ จังหวัดนครปฐม
(ล้านบาท)

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลการปลูกพืชอาหารสัตว์ของจังหวัดนครปฐม

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ (ไร่)	จำนวนเกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์ (ราย)
เมืองนครปฐม	๙๓๘	๑๕๓
กำแพงแสน	๙๕๔	๒๑๓
นครชัยศรี	๒๕	๑๓
ดอนตูม	๖	๕
บางเลน	๒๓	๓
สามพราน	๖	๑
พุทธมณฑล	๐	๐
ยอดรวม	๑,๙๕๒	๓๘๘

๗.๓.๓ ด้านประมง ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม

พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม มีการกระจายทั่วไปในทุกอำเภอ พื้นที่เพาะเลี้ยงจำนวนมาก ได้แก่ อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน และอำเภอเมือง

นครปฐม

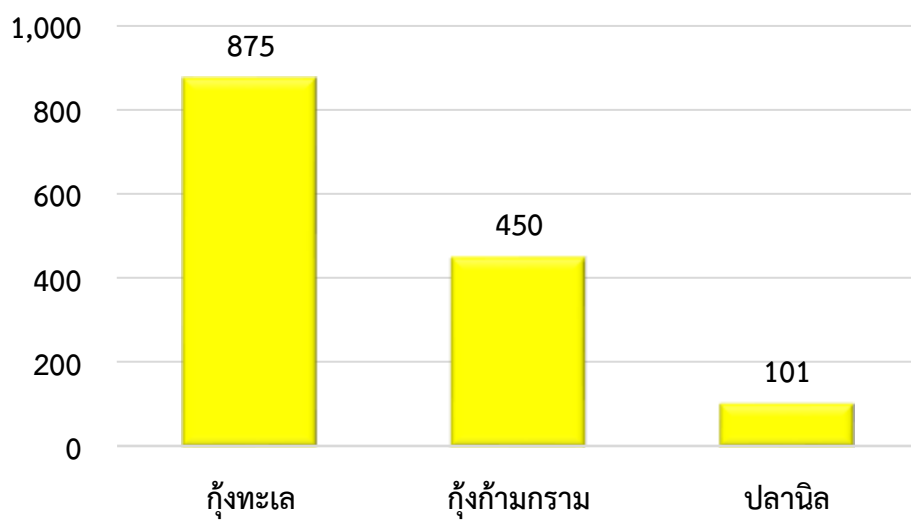
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลจำนวนเกษตรกร และการทำประมงที่สำคัญ

ที่	ชนิดสัตว์น้ำ	เมือง		กำแพงแสน		นครชัยศรี		ดอนตูม		บางเลน		สามพราน		พุทธมณฑล	
		เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)
๑	กุ้งทะเล	๒๓๙	๒,๘๓๐.๑๔	๖๘๔	๗,๕๘๔.๒๐	๓๐๗	๒,๖๑๑.๐๐	๑๔๑	๑,๕๔๑.๐๐	๑,๑๓๗	๑๑,๕๕๔.๒๗	๑๙๙	๑,๙๒๔.๘๖	๔	๒๑.๖๓
๒	กุ้งก้ามกราม	๒๓๑	๕,๒๑๖.๙๕	๑,๕๑๑	๑๕,๑๘๗.๒๔	๑๖๓	๑,๘๘๘.๐๐	๑๑๕	๑,๑๒๗.๕๕	๕๒๙	๕,๖๑๗.๙๐	๕๕๒	๕๐๒.๙๐	-	-
๓	ปลาทะเล	-	-	-	-	๑๐	๖๑.๕๐	-	-	-	-	๖	๑๗.๙๕	-	-
๔	ปลาน้ำจืด	๔๒๐	๕,๓๑๖.๘๘	๑๐๓	๘๐๕.๒๔	๔๐๒	๓,๑๐๙.๙๔	๔๓๔	๓,๔๕๕.๘๕	๑,๘๐๘	๑๗,๒๒๙.๓๔	๖๓๙	๒,๒๐๖.๙๘	๑๗๒	๖๓๑.๓๘
๕	ปูน้ำจืด	-	-	-	-	-	-	-	-	๒	๐.๕๒	-	-	-	-
๖	สัตว์น้ำสวยงาม	๓๖๑	๕๑๑.๙๓	๑๑	๑๘.๘๑	๒๒๑	๒๗๓.๒๒	๑๗	๒๗.๐๓	๑๗	๔๕.๑๗	๓๐	๙.๒๐	๑	๐.๑๐
๗	สัตว์น้ำอื่นๆ (จระเข้, เต่า, ปลา)	๓๕	๑๒๔.๔๒	๓๕	๑๖๕.๕๖	๑๗	๖๔๗.๖๖	๑๖	๓๘.๐๙	๑๕	๒๕.๗๒	๙	๒๓.๓๓	๕	๙.๔๒
๘	หอยน้ำจืด	๑	๐.๐๖	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลการทำประมงเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่เลี้ยงรวม (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าการผลิต (บาท)
๓	กุ้งทะเล	๒,๗๑๑	๒๘,๔๗๒.๑๐	๕,๙๕๗.๐๖	๒๐๙.๒๒๔๖๔	๑๔๗	๘๗๕,๐๓๓,๒๗๘
๒	กุ้งก้ามกราม	๒,๖๐๑	๒๙,๕๔๐.๕๔	๑,๖๘๗	๕๗.๑๐๗๙๖๑	๒๖๗	๔๔๙,๕๘๕,๕๐๐
๑	ปลานิล	๒,๗๗๒	๒๐,๘๓๑.๘๖	๒,๑๓๔.๗๓	๑๐๒.๔๗๔๒๙	๔๗	๑๐๑,๒๒๘,๘๙๗

แผนภูมิแสดงมูลค่าการผลิตประมงเศรษฐกิจ จังหวัด
นครปฐม
(ล้านบาท)

๗.๔ สินค้าเกษตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

จังหวัดนครปฐม มีสินค้าเกษตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา ๓ ชนิด ได้แก่

๑. ส้มโอนครชัยศรี หมายถึง ส้มโอพันธุ์ขาวน้ำผึ้งและพันธุ์ทองดี ซึ่งมีพื้นที่ปลูกอยู่ในอำเภอนครชัยศรี อำเภอสามปราชญ์ และอำเภอกุสุมาลย์

ลักษณะเด่น

➤ พันธุ์ขาวน้ำผึ้ง

- รูปทรง กลมนูน
- เปลือกผิว บาง มีต่อมน้ำมันใหญ่
- เนื้อ มีสีขาวคล้ายน้ำผึ้ง เนื้อแน่นน้ำหนักรดี เมื่อแก้จัดเนื้อแห้ง
- รสชาติ รสหวานอมเปรี้ยว ไม่มีรสขมและรสซ่า

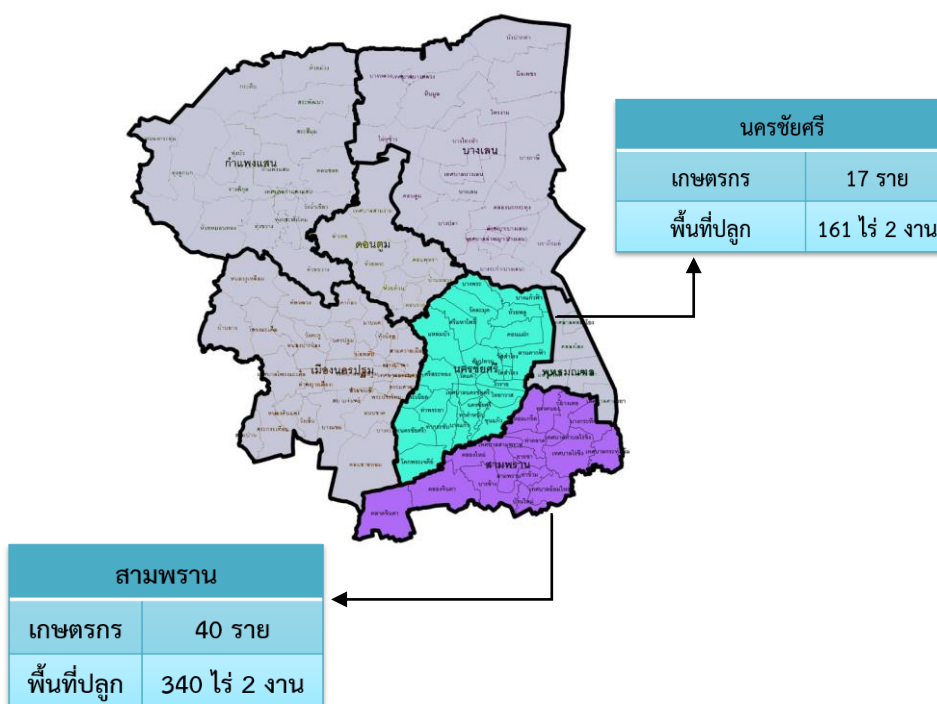

➤ พันธุ์ทองดี

- รูปทรง กลมแป้น
- เปลือกผิว บาง มีต่อมน้ำมันเล็ก
- เนื้อ มีสีชมพูอมแดง เนื้อแน่นน้ำหนักรดี ฉ่ำและนิ่ม
- รสชาติ รสจัดกลมกล่อม ออกหวานอมเปรี้ยว ไม่มีรสขมและรสซ่า

ส้มโอนครชัยศรี ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ มีเกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน ๕๗ ราย พื้นที่ ๕๐๒ ไร่ แบ่งเป็น

- อ.สามพราน จำนวน ๔๐ ราย พื้นที่เพาะปลูก ๓๔๐.๕ ไร่
- อ.นครชัยศรี จำนวน ๑๗ ราย พื้นที่เพาะปลูก ๑๖๑.๕ ไร่

๒. มะพร้าว น้ำหอมสามพราน หมายถึง มะพร้าวน้ำหอมพันธุ์หมูสี (ต้นเตี้ย)

ลักษณะเด่น

➤ พันธุ์หมูสี (ต้นเตี้ย)

- ผล ลักษณะตั้งตรง ทรงสูง เป็นรูปหัวลิง ก้นเป็นพู ๓ พู
- เปลือก สีเขียวปนเหลือง
- เนื้อ สีขาว นุ่ม
- รสชาติ รสชาติหวาน และมีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย

มะพร้าวน้ำหอมสามพราน ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ อยู่ระหว่างการเตรียมแผนรับสมัครเกษตรกร/ผู้ประกอบการ

ขอบเขตพื้นที่การผลิตมะพร้าวน้ำหอมสามพราน ครอบคลุมพื้นที่ ๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอสสามพราน และอำเภอนครชัยศรี

๓. ฝรั่งสามพราน หมายถึง ฝรั่งพันธุ์กิมจู พันธุ์สุ่ยมี พันธุ์แป้นสีทอง พันธุ์สาละทองไร้เมล็ด พันธุ์หงเป่าสือ พันธุ์เฟินหงมี และพันธุ์แดงโม

ลักษณะเด่น

➤ พันธุ์กิมจู

- ผล ทรงผลกลมแป้น หัวชี้หรือหัวจุกนูน ขนาดผลปานกลาง
- เปลือก ผิวเปลือกเรียบเป็นสัน ผลอ่อนมีสีเขียวเข้ม ผลแก่มีสีขาวอมเหลือง
- เนื้อ กรอบฟู สีขาว เนื้อล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย เมล็ดน้อย
- รสชาติ หวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย ไม่ฝาด

➤ พันธุ์สุ่ยมี

- ผล ทรงผลกลมแป้น ขั้วยาวไม่ติดกึ่ง ขนาดผลใหญ่
- เปลือก ผิวเปลือกเรียบเป็นสัน ผลอ่อนมีสีเขียวเข้ม ผลแก่มีสีขาวอมเหลือง
- เนื้อ กรอบฟู สีขาว เนื้อล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย เมล็ดน้อย
- รสชาติ หวานมาก ไม่ฝาด

➤ พันธุ์แป้นสีทอง

- ผล ทรงผลกลมแป้น ขั้วยาวไม่ติดกึ่ง ขนาดผลใหญ่
- เปลือก ผิวเปลือกขรุขระมีเหลี่ยมสัน ผลอ่อนมีสีเขียวเข้ม ผลแก่มีสีขาวอ่อน
- เนื้อ เนื้อแน่นกรอบ สีขาว เนื้อล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย เมล็ดมาก
- รสชาติ หวาน ไม่ฝาด

➤ พันธุ์สาละทองไร้เมล็ด

- ผล ทรงผลกลมค่อนข้างยาว ขั้วยาวไม่ติดกึ่ง ขนาดผลใหญ่
- เปลือก ผิวเปลือกเรียบ เป็นสัน ผลอ่อนมีสีเขียวเข้ม ผลแก่มีสีขาวอมเหลือง
- เนื้อ เนื้อแน่นกรอบ สีขาว ไม่มีเมล็ด ใสกลางเนื้อเนียน และตรงกลาง อาจมีช่องว่างขนาดเล็ก
- รสชาติ หวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย ไม่ฝาด

➤ พันธุ์หงเป่าสือ

- ผล ทรงผลกลมแบนมาก หัวขั้วหรือหัวจุกบวม ขนาดผลใหญ่
- เปลือก ผิวเปลือกเรียบ ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีเขียวอ่อนอมชมพูเนื้อในเป็นวง
- เนื้อ เนื้อฟูกรอบ สีแดง เนื้อล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย เมล็ดน้อย
- รสชาติ หวานมาก ไม่ฝาด

➤ พันธุ์เฟิ่นหงมี

- ผล ทรงผลกลมแบน มีร่องกลางผล ขั้วยาวไม่ติดกึ่ง ขนาดผลใหญ่
- เปลือก ผิวเปลือกเรียบ ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีเขียวอ่อนอมชมพูเนื้อในเป็นวง
- เนื้อ เนื้อฟูกรอบ สีแดง เนื้อล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย เมล็ดน้อย
- รสชาติ หวาน ไม่ฝาด

➤ พันธุ์แดงโม

- ผล ทรงผลกลมรี หัวจุก ขั้วยาวไม่ติดกึ่ง ขนาดผลใหญ่
- เปลือก ผิวเปลือกเรียบ ผลอ่อนมี สีเขียว ผลแก่มีสีเขียวอ่อนอมชมพูเนื้อในเป็นวง
- เนื้อ เนื้อแน่นกรอบ สีแดง เนื้อล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย เมล็ดน้อย
- รสชาติ หวาน ไม่ฝาด

ฝรั่งสามพราน ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๘ อยู่ระหว่างการเตรียมแผนรับสมัครเกษตรกร/ผู้ประกอบการ

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ฝรั่งสามพราน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสามพราน และอำเภอนครชัยศรี ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกพระเจดีย์ ตำบลท่ากระชับ และตำบลบางแก้ว

๗.๕ สินค้าเด่น (ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม)

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่พื้นที่ปลูกกล้วยไม้มากที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะกล้วยไม้สกุลหวาย ในปี ๒๕๖๗ มีพื้นที่ทั้งหมด ๙,๙๔๑ ไร่ มีเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ ๖๖๙ ครัวเรือน มีผลผลิตรวม ๕๑,๘๑๒ ต้น คิดเป็นมูลค่า ๑,๒๕๓.๔๔ ล้านบาท/ปี โดยอำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด คือ อำเภอบางเลน จำนวน ๓,๙๐๑ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอสามพราน จำนวน ๒,๐๓๐ ไร่ และอำเภอนครชัยศรี จำนวน ๑,๘๔๑ ไร่

๗.๖ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน (ที่มา : โครงการชลประทานนครปฐม)

จังหวัดนครปฐมมีแหล่งน้ำค่อนข้างอุดมสมบูรณ์เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างลุ่มน้ำสำคัญ ๒ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่กลอง และลุ่มน้ำเจ้าพระยา จึงได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่จากลุ่มน้ำแม่กลอง และโครงการเจ้าพระยาใหญ่ จากลุ่มน้ำเจ้าพระยา จำนวนพื้นที่รับประโยชน์ในเขตพื้นที่ชลประทานครอบคลุมทั้งสิ้น ๘๒๖,๔๓๕ ไร่ หรือร้อยละ ๖๐.๙๘ ของพื้นที่จังหวัด การชลประทานในจังหวัด ได้มีการจัดสรรน้ำระบายให้แก่พื้นที่เพาะปลูกรวม ๘ โครงการ

แหล่งน้ำชลประทาน มีการพัฒนาแหล่งน้ำโดยจัดทำเป็นระบบชลประทานเพื่อการเกษตร ทั้งใน
ฤดูฝนและฤดูแล้ง โดยมี

- ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน อาศัยน้ำจากโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ โดยรับน้ำจาก
เขื่อนวชิราลงกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี โครงการชลประทาน ๕ โครงการ (โครงการที่ ๑-๕) ขึ้นอยู่กับ
สำนักชลประทานที่ ๑๓

- ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน อาศัยน้ำจากโครงการชลประทานเจ้าพระยา โดยรับน้ำจาก
เขื่อนเจ้าพระยาในจังหวัดชัยนาท โครงการชลประทาน ๓ โครงการ (โครงการที่ ๖-๘) ขึ้นอยู่กับสำนัก
ชลประทานที่ ๑๑

โครงการชลประทานในจังหวัดได้มีการจัดสรรน้ำระบายให้แก่พื้นที่เพาะปลูกรวม ๘ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
เมืองนครปฐม กำแพงแสน ดอนตูม บางเลน และนครชัยศรี รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๖๓,๙๗๑ ไร่

๒. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
เมืองนครปฐม กำแพงแสน สามพราน และนครชัยศรี รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๗๔,๓๒๑ ไร่

๓. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
เมืองนครปฐม และสามพราน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๔๑,๓๘๙ ไร่

๔. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
กำแพงแสน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๕๓,๘๔๙ ไร่

๕. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
กำแพงแสน ดอนตูม และอำเภอบางเลน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๘๔,๑๓๑ ไร่

๖. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
บางเลน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๘๕,๒๙๕ ไร่

๗. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระพิมล สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
บางเลน นครชัยศรี และพุทธมณฑล รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๐๑,๕๐๓ ไร่

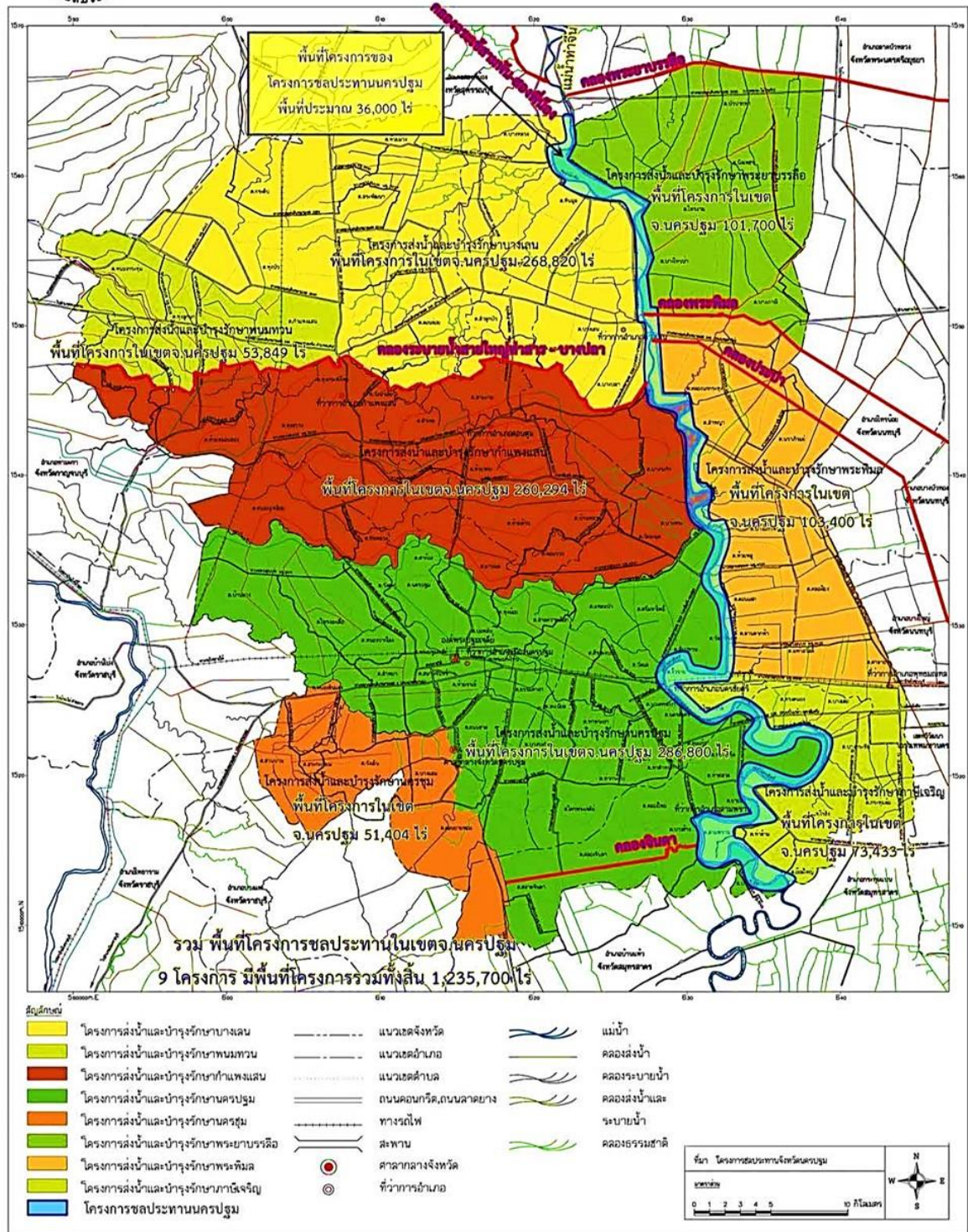
๘. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอ
สามพราน นครชัยศรี และพุทธมณฑล รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๒๑,๙๗๖ ไร่

ตารางที่ ๑๕ แสดงข้อมูลพื้นที่รับประโยชน์จากชลประทานในเขตจังหวัดนครปฐม

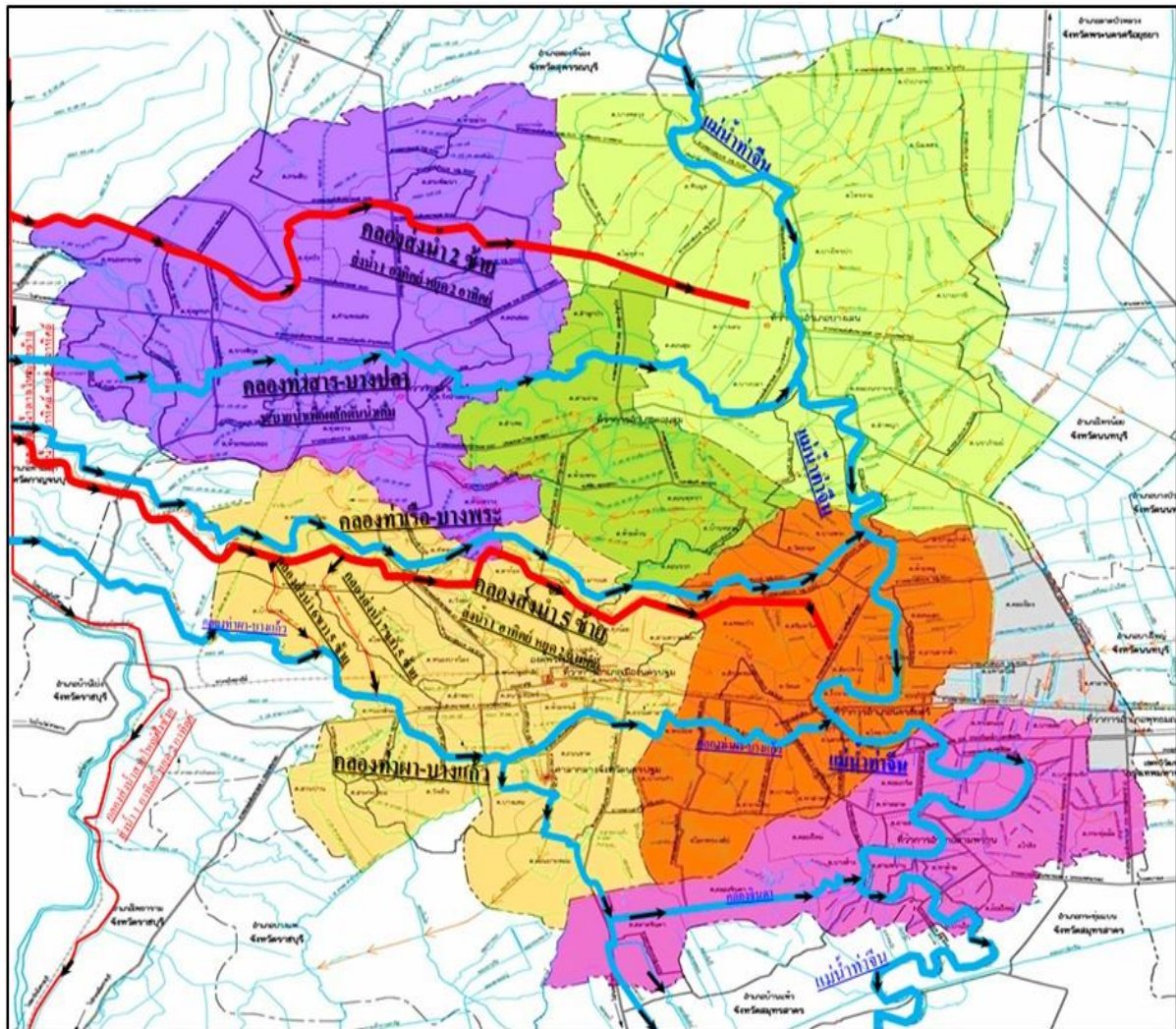
ที่	โครงการ	จำนวนพื้นที่รับประโยชน์ ทั้งจังหวัด (ไร่)	จำนวนพื้นที่รับประโยชน์ในความรับผิดชอบรายอำเภอ (ไร่)						
			เมืองนครปฐม	กำแพงแสน	นครชัยศรี	ดอนตูม	บางเลน	สามพราน	พุทธมณฑล
๑	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน	๑๖๓,๙๗๑.๐๐	๒๙,๖๑๑.๐๐	๔๙,๙๐๕.๐๐	๑๕,๔๑๙.๐๐	๔๒,๘๑๑.๐๐	๒๖,๒๒๕.๐๐	-	-
๒	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม	๑๗๔,๓๒๑.๐๐	๖๐,๓๒๕.๐๐	๖๓๔.๐๐	๕๓,๐๓๗.๐๐	-	-	๖๐,๓๒๕.๐๐	-
๓	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม	๔๑,๓๘๙.๐๐	๓๕,๔๐๖.๐๐	-	-	-	-	๕,๙๘๓.๐๐	-
๔	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน	๕๓,๘๔๙.๐๐	-	๕๓,๘๔๙.๐๐	-	-	-	-	-
๕	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน	๑๘๔,๑๓๑.๐๐	-	๙๖,๐๓๕.๐๐	-	๘,๖๖๔.๐๐	๗๙,๔๓๒.๐๐	-	-
๖	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยา บรรลือ	๘๕,๒๙๕.๐๐	-	-	-	-	๘๕,๒๙๕.๐๐	-	-
๗	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระพิมล	๑๐๑,๕๐๓.๐๐	-	-	๒๒,๔๐๕.๐๐	-	๕๘,๔๘๓.๐๐	-	๒๐,๖๑๕.๐๐
๘	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ	๒๑,๙๗๖.๐๐	-	-	๓,๖๓๓.๐๐	-	-	๑๖,๙๔๘.๐๐	๑,๓๙๕.๐๐
รวมทั้ง ๘ โครงการ		๘๒๖,๔๓๕.๐๐	๑๒๕,๓๔๒.๐๐	๒๐๐,๔๒๓.๐๐	๙๔,๔๙๕.๐๐	๕๑,๔๗๕.๐๐	๒๔๙,๔๓๕.๐๐	๘๓,๒๕๖.๐๐	๒๒,๐๑๐.๐๐

แผนที่แสดงโครงการชลประทานในเขตจังหวัดนครปฐม

แผนที่แสดงเส้นทางน้ำเข้าพื้นที่จังหวัดนครปฐม

กลุ่มชุดดินที่ ๗ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีแดงปนเหลือง สีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำเป็นดินลึก พบตามพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปานกลางชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินนครปฐม

กลุ่มชุดดินที่ ๘ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของดินและอินทรีย์วัตถุที่ได้จากการชะลอกองน้ำ ดินล่างมีสีเทา บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ด้วยพบบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ดินที่มีการระบายน้ำเลวถึงเลวมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินดำเนินสะดวก และชุดดินธนบุรี

กลุ่มชุดดินที่ ๑๑ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลือง พบบริเวณที่ราบตามชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง มีการระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินเสนา

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง ดินมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและน้ำตาล อาจมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปนเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัด มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินกำแพงแสน

กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วน หรือดินร่วนปนทรายละเอียด มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นของตะกอนลำน้ำในแต่ละช่วงเวลา ดินมีสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีน้ำตาลเข้มในดินชั้นล่างเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำพบบริเวณสันดินริมน้ำที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินท่าม่วง

ชุดดินที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

ชุดดินบางเขน (Bang Khen Series: Bn) กลุ่มชุดดินที่ ๒ เกิดจากตะกอนน้ำกร่อยพามาทับถมอยู่บนที่ลุ่มน้ำเค็มท่วมถึง สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำเลว การไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า การซึมผ่านได้ของน้ำช้า

ชุดดินกำแพงแสน (Kamphaeng Saen Series: Ks) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ เกิดจากตะกอนน้ำพามาทับถมอยู่บนเนินตะกอนรูปพัดสันดินริมน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบถึง ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินปานกลางถึงช้า สภาพซึมผ่านได้ของน้ำปานกลาง

ชุดดินเสนา (Sena Series: Se) กลุ่มชุดดินที่ ๑๑ เกิดจากตะกอนทะเลผสมกับตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบการระบายน้ำเลว การไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า สภาพซึมผ่านได้ของน้ำช้า

๗.๘ จำนวนและการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครปฐม)

ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครปฐม

ที่	อำเภอ	ตำบล	จำนวนพื้นที่ ในเขต สปก. (ไร่)	จำนวนแปลง	จำนวน เกษตรกร (ราย)	ประเภทที่ดิน
๑	บางเลน		๘,๘๒๕-๓-๕๐	๕๖๐	๕๒๔	
		ไผ่หู้ช้าง	๒,๓๔๔-๒-๗๒	๑๓๕	๑๒๘	โฉนด
		นิลเพชร	๑,๔๔๓-๓-๓๒	๙๙	๘๙	โฉนด
		หินมูล	๒,๓๔๕-๑-๘๔	๑๕๐	๑๔๒	โฉนด
		บัวปากท่า	๑,๑๙๓-๐-๙๔	๗๓	๖๖	โฉนด
		บางหลวง	๑,๑๘๗-๑-๖๘	๘๙	๘๕	โฉนด
		ไทรงาม	๒๖๑-๑-๐	๑๔	๑๔	โฉนด
๒	ดอนตูม	ห้วยด้วน	๑๘-๑-๙	๓	๓	โฉนด
๓	พุทธมณฑล	มหาสวัสดิ์	๑,๓๑๒-๐-๒	๑๙๙	๑๕๙	โฉนด
รวมทั้งจังหวัด			๑๐,๑๕๖-๐-๖๑	๗๖๒	๖๘๖	โฉนด

๘. แนวโน้มสถานการณ์

๘.๑ การคาดหมายลักษณะอากาศ

กรมอุตุนิยมวิทยาการคาดการณ์สภาพอากาศในช่วงปลายเดือนตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ บริเวณประเทศไทยตอนบน จะเริ่มต้นฤดูหนาวประมาณปลายเดือนตุลาคม ๒๕๖๘ ซึ่งจะช้ากว่าค่าเฉลี่ยประมาณ ๒ สัปดาห์ และจะสิ้นสุดประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ช่วงเวลา ที่มีอากาศหนาวเย็นที่สุด ประมาณกลางเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ สำหรับ ยอดดอยและยอดภูรวมทั้งเทือกเขาจะมีอากาศหนาวถึงหนาวจัด และมีน้ำค้างแข็งเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง ส่วนภาคใต้จะมีอากาศเย็นบางแห่งในบางช่วง ส่วนมากตอนบนของภาค แต่ยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่นต่อไป โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันออกในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม จะมีฝนตกหนักหลายพื้นที่และหนักมากในบางแห่ง ซึ่งจะทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากรวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้ในหลายพื้นที่ สำหรับคลื่นลมในทะเลอ่าวไทยจะมีกำลังแรงเป็นระยะๆ ในบางช่วงมีคลื่นสูง ๒ - ๓ เมตร ส่วนทะเลอันดามันมีคลื่นสูง ๑ - ๒ เมตร

คาดว่าปรากฏการณ์ ENSO (El Niño/Southern Oscillation) มีสถานะเป็นลานีญาต่อเนื่องไปจนถึงช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จากนั้นมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ภาวะปกติต่อไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ ปริมาณฝนจะมีค่าสูงกว่าค่าปกติเล็กน้อย ส่วนอุณหภูมิของประเทศไทยมีแนวโน้มสูงกว่าค่าปกติเล็กน้อย

๘.๒ สถานการณ์น้ำในปัจจุบัน (ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘)

สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำ

สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง ปริมาณน้ำในอ่างฯ ๖๗,๕๖๘ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๘ (ปริมาณน้ำใช้การได้ ๔๓,๖๑๙ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๓) ปริมาณน้ำในอ่างฯ เทียบกับปี ๒๕๖๗ (๖๓,๓๗๔ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๓) มากกว่าปี ๒๕๖๗ จำนวน ๔,๑๙๔ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำไหลลงอ่าง ๑๘๓.๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำระบาย ๑๒๒.๕๖ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถรับน้ำได้อีก ๘,๙๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ปริมาณน้ำในอ่างฯ ๖๒,๙๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๙ (ปริมาณน้ำใช้การได้ ๓๙,๓๘๕ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๓) ปริมาณน้ำในอ่างฯ เทียบกับปี ๒๕๖๗ (๕๙,๑๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๓) มากกว่า ปี ๒๕๖๗ จำนวน ๓,๗๙๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯ จำนวน ๑๓๗.๗๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำระบายจำนวน ๘๖.๙๖ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถรับน้ำได้อีก ๘,๐๓๕ ล้านลูกบาศก์เมตร

สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ทั้งประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๔๔๘ แห่ง ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ ๔,๖๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๓ (ปริมาณน้ำใช้การได้ ๔,๒๓๔ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๒) ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเทียบกับปี ๒๕๖๗ (๔,๒๔๖ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๗๖) น้อยกว่าปี ๒๕๖๗ จำนวน ๓๙๙ ล้านลูกบาศก์เมตร

สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำหลัก ๔ แห่ง ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ปริมาณน้ำ ในอ่างเก็บน้ำ ๒๓,๙๔๑ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๖ ปริมาณน้ำใช้การได้ ๑๗,๒๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๕) ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเทียบกับปี ๒๕๖๗ (๒๑,๖๘๘ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๗) มากกว่าปี ๒๕๖๖ จำนวน ๒,๒๕๓ ล้านลูกบาศก์เมตร

อ่างเก็บน้ำภูมิพล มีปริมาณน้ำ ๑๒,๘๐๗ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๕ ปริมาณน้ำใช้การได้ ๙,๐๐๗ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๓ ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯ ๒๙.๒๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำระบาย ๑๐.๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถรับน้ำได้อีก ๖๕๕ ล้านลูกบาศก์เมตร

อ่างเก็บน้ำสิริกิติ์ มีปริมาณน้ำ ๙,๒๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๗ ปริมาณน้ำใช้การได้ ๖,๓๙๓ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๖ ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯ ๑๓.๓๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำระบาย ๙.๙๓ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถรับน้ำได้อีก ๒๖๗ ล้านลูกบาศก์เมตร

อ่างเก็บน้ำแควน้อยบำรุงแดน มีปริมาณน้ำ ๙๔๖ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๐๑ ปริมาณน้ำใช้การได้ ๙๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๐๑ ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯ ๔๘๔ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำระบาย ๕.๑๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ไม่สามารถรับน้ำได้

อ่างเก็บน้ำป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาณน้ำ ๙๔๔ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๘ ปริมาณน้ำใช้การได้ ๙๔๑ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๘ ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯ ๗.๙๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำระบาย ๒.๑๗ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถรับน้ำได้อีก ๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร

๘.๓ ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยด้านการเกษตร

คาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งปี ๒๕๖๙ ในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมาจังหวัดนครปฐมไม่มีสถานการณ์ภัยแล้งและไม่มีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือปัจจุบันในเขตพื้นที่ชลประทานยังไม่พบปัญหาการขาดแคลนน้ำ ซึ่งจังหวัดนครปฐมใช้น้ำส่วนใหญ่จากกลุ่มน้ำแม่กลอง และกรมชลประทานได้วางแผนจัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคไว้อย่างเพียงพอตลอดในช่วงฤดูแล้งต่อเนื่องไปจนถึงเดือนกรกฎาคม

๒๕๖๘ จึงคาดว่าไม่มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ปี ๒๕๖๙ อย่างไรก็ตามยังคงมีการเฝ้าระวังน้ำเค็มรุกพื้นที่การเกษตรต่อไป โดยเฝ้าระวังและควบคุมค่าความเค็มที่ปากคลองจินดาอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่ให้เกิน ๐.๗๕ กรัมต่อลิตร

จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่เฝ้าระวังพื้นที่น้ำเค็มรุกสวน ปี ๒๕๖๘/๖๙ จำนวน ๒,๙๐๕ ไร่ เกษตรกรจำนวน ๔๗๒ ราย โดยแบ่งเป็น ๓ ชนิดพืช คือ ๑) กล้วยไม้ พื้นที่เฝ้าระวัง ๑,๙๘๕ ไร่ เกษตรกรจำนวน ๒๓๔ ราย ๒) ไม้ผล พื้นที่เฝ้าระวัง ๘๕๐ ไร่ เกษตรกรจำนวน ๒๓๕ ราย และ ๓) ข้าว พื้นที่เฝ้าระวัง ๗๐ ไร่ เกษตรกรจำนวน ๓ ราย ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ คาดการณ์เฝ้าระวังพื้นที่น้ำเค็มรุกสวน ปี ๒๕๖๘/๖๙ จังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ตำบล	ชนิดพืช	พื้นที่เฝ้าระวัง ทั้งหมด (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
สามพราน	บ้านใหม่	กล้วยไม้	๒๖๐	๕๒
		ไม้ผล	๑๐๐	๕๐
	บางช้าง	กล้วยไม้	๖๔๒	๕๒
		ไม้ผล	๓๐๐	๑๐๐
	คลองจินดา	กล้วยไม้	๑๐๐	๙
		ไม้ผล	๔๕๐	๘๕
	คลองใหม่	ข้าว	๗๐	๓
		กล้วยไม้	๒๐๙	๑๘
	สามพราน	กล้วยไม้	๓๕๑	๘๑
	ยายชา	กล้วยไม้	๒๖	๓
นครชัยศรี	ไทยवास	กล้วยไม้	๑๕๕	๗
	จิวราย	กล้วยไม้	๑๗	๑
	ขุนแก้ว	กล้วยไม้	๓๙	๑
	วัดแค	กล้วยไม้	๑๖	๑
	สัมปทวน	กล้วยไม้	๑๗๐	๙
รวม			๒,๙๐๕	๔๗๒

การระบาดของศัตรูพืช ตั้งแต่ปี ๒๕๖๘ จังหวัดนครปฐม ไม่พบการระบาดของโรคพืช (ที่มีความเสียหายในระดับเศรษฐกิจ) แต่ยังคงมีการติดตามเฝ้าระวัง และยังจำเป็นต้องปล่อยศัตรูธรรมชาติเพื่อควบคุมพื้นที่การระบาดอย่างต่อเนื่อง ส่วนสถานการณ์เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลคาดว่าการะบาดของไม่รุนแรงมากนัก เนื่องจากมีการควบคุมปริมาณการจัสตรน้ำเพื่อการปลูกข้าวในเขตพื้นที่ภาคกลางหลายจังหวัด ส่วนสถานการณ์การระบาดของศัตรูมะพร้าวได้ดำเนินการให้คำแนะนำเกษตรกรให้มีการจัดการโดยวิธีผสมผสาน การทำความสะอาดแปลงมะพร้าวและเก็บทางมะพร้าวให้เป็นระเบียบการตัดแต่งทางมะพร้าวให้สะอาดและโล่ง เพื่อกำจัดแหล่งขยายพันธุ์และแนะนำการใช้แตนเบียนในการควบคุมและควบคุมพื้นที่การระบาดของหนอนหัวดำแบบครอบคลุมพื้นที่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังคงมีการเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำที่จะเกิดขึ้นตามฤดูกาลอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

๙. มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙

ตามมติการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ ๕/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ เห็นชอบมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เสนอดังนี้

ตารางแสดงรายละเอียด มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๒๕๖๙

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ด้านน้ำต้นทุน (Supply)		
๑. คัดการณ์ซีพีและแจ้งเตือนพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการคัดการณ์ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อบริหารจัดการน้ำได้อย่างต่อเนื่องทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง และจัดทำข้อมูลพื้นที่ที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ รวมถึงการประยุกต์ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมในการคัดการณ์ พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์ตลอดฤดูแล้ง (ช่วงก่อนและระหว่างฤดู) ๑) ด้านอุปโภคบริโภค	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมอุตุนิยมวิทยา - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - จังหวัด
	๒) ด้านการเกษตร	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมอุตุนิยมวิทยา - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมฝนหลวงและการบินเกษตร

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		-สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) -กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น -จังหวัด
	๓) ด้านคุณภาพน้ำ	- การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมควบคุมมลพิษ - กรมประมง - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - จังหวัด
	๑.๒ จัดทำระบบฐานข้อมูลกลางที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๑) ความต้องการใช้น้ำและแนวโน้มการขาดแคลน	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมฝนหลวงและการบินเขตร - กรมส่งเสริมการเกษตร - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
	๒) แหล่งน้ำ (ผิวดิน/บาดาล)	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	๓) จัดทำแนวทางการรองรับ การขาดแคลนน้ำและการ ช่วยเหลือ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมควบคุมมลพิษ
๒. สร้างความมั่นคง น้ำ เพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพ (ก่อนและตลอดฤดู แล้ง)	๒.๑ พัฒนาระบบประปา ปรับปรุง และ บำรุงรักษาระบบประปาเดิมเป่าล้างทำ ความสะอาดบ่อบาดาล เช่น - เป่าล้างทำความสะอาดบ่อ บาดาล - ก่อสร้างระบบบาดาลใหม่ - ซ่อมแซมระบบประปา	- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
	๒.๒. เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ แหล่งน้ำเดิม พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ และระบบกระจายน้ำ พร้อม เชื่อมโยงโครงข่ายน้ำและแหล่งน้ำ ในจุดที่มีศักยภาพ เช่น - ขุดลอกแหล่งน้ำหรือลำน้ำ - เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำเดิม - พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ - เจาะบ่อบาดาล - ระบบกระจายน้ำ	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมพัฒนาที่ดิน - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - กรมประมง - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและ อนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรุงเทพมหานคร - จังหวัด
	๒.๓ จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวง รองรับพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ และ ปฏิบัติการเติมน้ำให้กับแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตรและพื้นที่เสี่ยงขาดแคลน น้ำตามสภาพอากาศที่เหมาะสม	- กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
	๒.๔ จัดทำแผนปฏิบัติการและ ปฏิบัติการสูบน้ำในพื้นที่ที่มี ศักยภาพ	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		- การประสานครหลวง - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
	๒.๕ เตรียมความพร้อมเครื่องจักรเครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - การประสานครหลวง - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - จังหวัด
ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)		
๓. กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	๓.๑ กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนฤดูแล้งปี ๒๕๖๘/๒๕๖๙ และกำหนดเกณฑ์ปริมาณน้ำต้นทุนฤดูฝน ปี ๒๕๖๙ ให้สอดคล้องกับการคาดการณ์สถานการณ์เอลนีโญและลานีญา พร้อมบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำกำหนด โดยให้คำนึงถึงกิจกรรมการใช้น้ำด้านทำนน้ำร่วมด้วย เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการส่งน้ำ และควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนให้เป็นไปตามแผน พร้อมแจ้งแผนให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมการปกครอง - จังหวัด
	๓.๒ กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยระบุพื้นที่คาดการณ์เพาะปลูก และแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจนในรูปแบบแผนที่ เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขการ	- กรมชลประทาน - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมทรัพยากรน้ำ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - จังหวัด - กรมการปกครอง

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	เพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผนและพื้นที่ที่ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ โดยมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง	- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมการพัฒนาชุมชน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมประชาสัมพันธ์
	๓.๓ กำหนดแผนและควบคุมการจัดสรรน้ำในพื้นที่ ลุ่มต่ำ ๑๑ ท่ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา สำหรับ การเพาะปลูก เพื่อให้เก็บเกี่ยวได้ทันก่อนฤดูน้ำหลาก พร้อมจัดทำมาตรการเสริมเพื่อส่งน้ำไปยังพื้นที่ลุ่มต่ำเป้าหมาย ๓.๔ สำรวจ ตรวจสอบความมั่นคงคันคลอง เชื่อมป้องกันตลิ่ง ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำ ในพื้นที่ที่อาจจะเกิดการทรุดตัว เนื่องจากระดับน้ำในทางน้ำ ที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ	- จังหวัด - กรมการปกครอง - กรมชลประทาน - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทางหลวง - กรมทางหลวงชนบท - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมโยธาธิการและผังเมือง
๔. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ประหยัดน้ำ และลดการสูญเสียน้ำในทุกภาคส่วน (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	๔.๑ สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอด เผยแพร่ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำและเพิ่มรายได้ในพื้นที่ อาทิ ปลูกพืชใช้น้ำน้อยหรือพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืช ขยายผลพื้นที่ทำนาปรังฤดูแล้ง โดยวิธีการเพาะปลูกเปียกสลับแห้ง และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น	- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - กรมวิชาการเกษตร - กรมการข้าว - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมชลประทาน - กรมพัฒนาที่ดิน
	๔.๒ การประหยัดน้ำของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน (๑) วางแผนลดการใช้น้ำของหน่วยงานภาครัฐ พร้อม	- ทุกหน่วยงานภาครัฐ - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดในทุกภาคส่วน (๒) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้ระบบ ๓R เพื่อลดการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ	
	๔.๓ ลดการสูญเสียในระบบประปา และระบบชลประทาน (๑) ลดการสูญเสียในระบบประปา (๒) เพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำในระบบชลประทาน โดยการปรับปรุงระบบการส่งน้ำ ให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการน้ำของพื้นที่รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียมในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ (๓) จัดทำปฏิทินรอบเวรการส่งน้ำในพื้นที่เกิดวิกฤติขาดแคลนน้ำ	- การประปานครหลวง - การประปาส่วนภูมิภาค - กรมชลประทาน - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมการปกครอง - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
๕. เฝ้าระวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	๕.๑ เฝ้าระวัง ตรวจวัด ควบคุม และแก้ไขคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง แหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และชุมชน รวมถึงปริมาณน้ำระบายจากทุ่งรับน้ำและพื้นที่น้ำท่วมในช่วงปลายฤดูฝนที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและคุณภาพน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับ กรณีเกิดปัญหาและแจ้งเตือนพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ พร้อมทั้งรายงานผลการแก้ไขคุณภาพน้ำ	- กรมควบคุมมลพิษ - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - กรมประมง - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมเจ้าท่า - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	๕.๒ สํารวจและจัดทำแผนติดตั้งสถานีตรวจวัดอัตโนมัติเพิ่มเติมในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงปัญหาคุณภาพน้ำ	- กรมควบคุมมลพิษ - กรมประมง - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมเจ้าท่า - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง
	๕.๓ จัดทำแผนที่เฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ	- กรมควบคุมมลพิษ - กรมประมง - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมเจ้าท่า - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
ด้านการบริหารจัดการ (Management)		
๖. เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการจัดการน้ำของชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ(ตลอดฤดูแล้ง)	๖.๑ เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ การเตรียมจัดหาน้ำสำรองและการกักเก็บให้น้ำเพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภค และ/หรือ การเกษตร ตลอดฤดูแล้ง รวมทั้งพัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำชุมชน และส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำ การใช้ทรัพยากรน้ำร่วมกันระหว่างตำบลและองค์กรผู้ใช้น้ำที่อยู่ใกล้เคียงกัน	- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	๖.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเทคนิคในการซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารบังคับน้ำเครื่องสูบน้ำ ระบบประปาท้องถิ่น เครื่องจักร เครื่องมือ อื่นๆ เป็นต้น โดยการให้คำแนะนำการใช้งานการบริหารจัดการ การอบรมให้ความรู้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและชุมชนสามารถดูแลบำรุงรักษาและแก้ไขให้สามารถกลับมาใช้งานได้ในปีเบื้องต้น	- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - การประปาส่วนภูมิภาค - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๗. สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	๗.๑ สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ สถานการณ์ การวางแผนบริหารจัดการน้ำ และการควบคุมการใช้น้ำเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัด และเป็นไปตามแผนที่กำหนด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๗.๒ จัดทำแผนประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ	- กรมประชาสัมพันธ์ - สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา - กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ - สายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - กรมส่งเสริมการเกษตร - จังหวัด - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘. ติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน (ตลอดและหลังจากสิ้นสุดฤดูแล้ง)	๘.๑ ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน พร้อมจัดทำระบบการติดตามมาตรการโดยพัฒนาฐานข้อมูล เช่น พื้นที่เสี่ยง แหล่งน้ำเครื่องจักร เครื่องมือ และการให้ความช่วยเหลือ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	เป็นต้น ในรูปแบบออนไลน์ หน่วยงาน รายงานผลการให้ความช่วยเหลือ และ หากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้ง ให้รายงานมายังสำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติและคณะกรรมการ ลุ่มน้ำ	
	๘.๒ ประเมินผลการดำเนินงานตาม มาตรการ พร้อมสรุปบทเรียน	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑๐. แผนการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ (ช่วงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ – ๓๐ เมษายน ๒๕๖๙)

๑๐.๑ ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง แหล่งน้ำขนาดใหญ่อื่น ๆ และการกำหนดพื้นที่เพาะปลูก

ปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และแหล่งน้ำขนาดใหญ่อื่น ๆ จากทั่วประเทศ ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ มีจำนวนรวมกันทั้งสิ้น ๔๗,๕๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตรแยกเป็น

- ปริมาณน้ำใช้การได้ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๓๙,๓๘๕ ล้านลูกบาศก์เมตร
- ปริมาณน้ำใช้การได้ อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ๔,๒๓๕ ล้านลูกบาศก์เมตร
- ปริมาณน้ำใช้การได้ โครงการขนาดใหญ่อื่นๆ ๓,๘๙๖ ล้านลูกบาศก์เมตร

แผนการจัดสรรน้ำภาพรวมทั้งประเทศ จำนวน ๓๓,๗๕๓ ล้านลูกบาศก์เมตร แบ่งเป็น แผนจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้งจำนวน ๒๙,๕๖๓ ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็น เพื่อการเกษตร ๑๘,๒๔๗ ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อการอุปโภค บริโภค ๒,๗๔๘ ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อการรักษาระบบนิเวศและอื่น ๆ ๘,๕๖๘ ล้านลูกบาศก์เมตร และพร่องระบายน้ำเพื่อรักษาเสถียรภาพอ่างเก็บน้ำอีก ๔,๑๙๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (เฉพาะลุ่มน้ำเจ้าพระยาคาดการณ์ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯจำนวน ๒,๐๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร) นอกจากนี้ยังมีปริมาณน้ำสำรองไว้สำหรับต้นฤดูฝนประมาณ ๑๕,๘๐๘ ล้านลูกบาศก์เมตร

๑๐.๒ แผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้ง

จังหวัดนครปฐมได้ติดตามการจัดสรรน้ำของกรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ช่วงนี้ระยะเวลาการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในแต่ละปี ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึง ๓๐ เมษายน ของปีถัดไป สำหรับแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งปี ๒๕๖๘/๖๙ ใน ๒ ลุ่มน้ำ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนครปฐมมีดังนี้

๑) ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ เขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ มีปริมาณน้ำใช้การได้ รวมกันจำนวน ๑๕,๔๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งมากกว่าปี ๒๕๖๗ จำนวน ๒,๑๔๒ ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน มีปริมาณน้ำใช้การได้ ๙๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร มากกว่าปี ๒๕๖๗ ประมาณ ๑๒๖ ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาณน้ำใช้การได้ ๙๔๑ ล้านลูกบาศก์เมตร น้อยกว่าปี ๒๕๖๗ ประมาณ ๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ดังนั้น ในช่วงฤดูแล้งปี ๒๕๖๘/๖๙ จึงกำหนดแผนการระบายน้ำจาก เขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ รวมจำนวน ๗,๘๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จำนวน

๖๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เชื่อนป่าสักชลสิทธิ์จำนวน ๖๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และรักษาระบบนิเวศแม่น้ำท่าจีน-แม่น้ำเจ้าพระยา ๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สำหรับการพิจารณาจัดสรรน้ำจากเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ให้แก่กิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ ตามรายละเอียดดังนี้

- การใช้น้ำพื้นที่เหนือเขื่อนเจ้าพระยา ๒,๘๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตร
- การใช้น้ำทุ่งฝั่งตะวันตกตอนบน ๑,๗๙๐ ล้านลูกบาศก์เมตร
- การใช้น้ำทุ่งฝั่งตะวันออกตอนบน ๑,๕๒๕ ล้านลูกบาศก์เมตร
- การใช้น้ำทุ่งฝั่งตะวันออกและตะวันตกตอนล่าง ๑,๓๑๕ ล้านลูกบาศก์เมตร
- การประปานครหลวง ๙๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร
- รักษาระบบนิเวศและผลักดันน้ำเค็มปากแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนล่างและปากแม่น้ำ

ท่าจีน ๑,๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีปริมาณน้ำใช้การได้ ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ จำนวน ๑๗,๒๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร (เขื่อนภูมิพล ๙,๐๐๘ ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนสิริกิติ์ ๖,๓๙๓ ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ๙๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ๙๔๑ ล้านลูกบาศก์เมตร) ได้กำหนดแผนการระบายน้ำจากเขื่อนทั้ง ๔ แห่ง และรักษาระบบนิเวศแม่น้ำท่าจีน-แม่น้ำเจ้าพระยา ๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สำหรับกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ ที่กำหนดไว้ รวมทั้งสิ้น ๙,๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็น เพื่อการอุปโภค บริโภค ๑,๑๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อการรักษาระบบนิเวศและอื่น ๆ ๑,๔๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตรและเพื่อการเกษตร ๖,๙๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (จังหวัดนครปฐม ๑๑๕.๗๖ ล้านลูกบาศก์เมตร) นอกจากนี้ จากการคาดการณ์ปริมาณน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำของ ๔ เขื่อนหลักลุ่มน้ำเจ้าพระยาพบว่าจะมีปริมาณน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้งประมาณ ๒,๐๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร จึงวางแผนพร่องระบายน้ำเพื่อรักษาเสถียรภาพอ่างเก็บน้ำอีก ๔,๑๙๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้มีปริมาณน้ำใช้การได้ที่เหลือจากการจัดสรร อีกจำนวน ๖,๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จะสำรองไว้ในต้นฤดูฝนช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๙

แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งปี ๒๕๖๘/๖๙ พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา จำนวน ๗.๔๐ ล้านไร่ ประกอบด้วยข้าวนาปรัง ๖.๒๗ ล้านไร่ พืชไร่ - พืชผัก ๐.๐๘ ล้านไร่ อ้อย ๐.๓๘ ล้านไร่ ไม้ผล - ไม้ยืนต้น ๐.๓๑ ล้านไร่ บ่อปลา - บ่อกุ้งและอื่น ๆ ๐.๓๖ ล้านไร่ (จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๔๖,๑๐๔ ไร่ ประกอบด้วยข้าวนาปรัง ๑๒๕,๓๕๕ ไร่ พืชไร่ ๓๕ ไร่ พืชผัก ๔,๓๑๑ ไร่ อ้อย - ไร่ ไม้ผล ๕,๓๗๐ ไร่ ไม้ยืนต้น ๓๘๙ ไร่ บ่อปลา ๕,๐๗๐ ไร่ บ่อกุ้ง ๑,๓๖๐ ไร่ และอื่น ๆ ๔,๒๑๔ ไร่)

๒) ลุ่มน้ำแม่กลอง

ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ เขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนวชิราลงกรณ มีปริมาณน้ำใช้การได้รวมกันประมาณ ๑๐,๐๓๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งมากกว่าวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จำนวน ๕๒๑ ล้านลูกบาศก์เมตรวางแผนจัดสรรน้ำไว้ทั้งหมด ๖,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็น เพื่อการอุปโภค-บริโภค ๔๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (จังหวัดนครปฐม ๑๘.๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตร) เพื่อการรักษาระบบนิเวศและผลักดันน้ำเค็มปากแม่น้ำแม่กลองและแม่น้ำท่าจีน ๑,๘๘๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (จังหวัดนครปฐม ๑๘๘.๒๓ ล้านลูกบาศก์เมตร) เพื่อการเกษตร ๓,๖๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (จังหวัดนครปฐม ๖๓๗.๙๕ ล้านลูกบาศก์เมตร) จัดสรรเป็นพื้นที่ด้านการเกษตร ๒.๒๓ ล้านไร่ ประกอบด้วยข้าวนาปรัง ๐.๙๑ ล้านไร่ พืชไร่ - พืชผัก ๐.๒๔ ล้านไร่ และอื่น ๆ ๑.๐๘ ล้านไร่ (อ้อย ๐.๔๖

ล้านไร่ ไม้ผล - ไม้ยืนต้น ๐.๓๕ ล้านไร่ บ่อปลา - บ่อกุ้งและอื่น ๆ ๐.๒๗ ล้านไร่) (จังหวัดนครปฐม จำนวน ๕๗๙,๓๘๔๑ ไร่ ประกอบด้วยข้าวนาปรัง ๑๘๒,๙๒๒ ไร่ พืชไร่ ๔๗,๐๓๒ ไร่ พืชผัก ๔๘,๒๖๖ ไร่ อ้อย ๑๑๔,๒๐๘ ไร่ ไม้ผล ๖๘,๗๗๑ ไร่ ไม้ยืนต้น ๑๑,๓๓๐ ไร่ บ่อปลา ๓๐,๔๕๘ ไร่ บ่อกุ้ง ๕๕,๓๘๘ ไร่ และอื่น ๆ ๒๑,๐๐๖ ไร่) นอกจากนี้ ปริมาณน้ำใช้การได้ที่เหลือจากการจัดสรรอีกจำนวน ๔,๐๑๔ ล้าน ลูกบาศก์เมตร จะสำรองไว้ในต้นฤดูฝนช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๙

๑๑. แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙

ประชุมคณะกรรมการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๘ เห็นชอบ แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ รวมทั้งนโยบายและมาตรการการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ รายละเอียดดังนี้

๑๑.๑ แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙

ทั้งประเทศ จำนวน ๑๕.๖๐ ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ ๒ จำนวน ๑๒.๘๖ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๑๐.๐๕ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๒.๘๑ ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน ๒.๗๔ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๐.๖๗ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๒.๐๗ ล้านไร่)

จังหวัดนครปฐม จำนวน ๔๐๗,๙๒๑ ไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ ๒ จำนวน ๓๐๘,๒๗๗ ไร่ (ในเขตชลประทาน ๓๐๘,๒๗๗ ไร่ นอกเขตชลประทาน - ไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน ๙๙,๖๔๔ ไร่ (ในเขตชลประทาน ๙๙,๖๔๔ ไร่ นอกเขตชลประทาน - ไร่)

ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ๒๒ จังหวัด จำนวน ๘.๕๙ ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ ๒ จำนวน ๗.๘๐ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๖.๒๗ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๑.๕๓ ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน ๐.๗๙ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๐.๐๘ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๐.๗๑ ล้านไร่)

จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๒๙,๗๐๑ ไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ ๒ จำนวน ๑๒๕,๓๕๕ ไร่ (ในเขตชลประทาน ๑๒๕,๓๕๕ ไร่ นอกเขตชลประทาน - ไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน ๔,๓๔๖ ไร่ (ในเขตชลประทาน ๔,๓๔๖ ไร่ นอกเขตชลประทาน - ไร่)

ลุ่มน้ำแม่กลอง ๗ จังหวัด จำนวน ๑.๒๗ ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ ๒ จำนวน ๐.๙๓ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๐.๙๑ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๐.๐๒ ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน ๐.๓๔ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๐.๒๓ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๐.๑๑ ล้านไร่)

จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๗๘,๒๒๐ ไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ ๒ จำนวน ๑๘๒,๙๒๒ ไร่ (ในเขตชลประทาน ๑๘๒,๙๒๒ ไร่ นอกเขตชลประทาน - ไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน ๙๕,๒๙๘ ไร่ (ในเขตชลประทาน ๙๕,๒๙๘ ไร่ นอกเขตชลประทาน - ไร่)

๑๑.๒ นโยบายและมาตรการการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙

นโยบาย

๑. **ด้านการจัดสรรน้ำ** การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนเป็นหัวใจสำคัญของการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง โดยจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เห็นควรให้จัดสรรน้ำตามระบบรอบเวรหรือกำหนดวิธีการเพาะปลูกที่ประหยัดให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอ สำหรับการอุปโภค-บริโภค การรักษาระบบนิเวศ การอุตสาหกรรม และการเพาะปลูกพืชต้นฤดูฝนปีถัดไป โดยมีแนวทางดังนี้

๑.๑ หลักการจัดสรรน้ำ

- จัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ
- สนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ใช้ระบบรอบเวรหรือกำหนดวิธีการเพาะปลูกที่ประหยัดน้ำให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

๑.๒ ลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำ

- ๑) เพื่อการอุปโภค-บริโภค และการประปา
- ๒) เพื่อการรักษาระบบนิเวศทางน้ำ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม การชลประทานเสีย
บรรเทาสาธารณภัย จารัตประเพณีและคมนาคม เป็นต้น
- ๓) เพื่อสำรองน้ำไว้สำหรับการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูฝน สำหรับอุปโภค-บริโภคและ
รักษาระบบนิเวศ เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ๒๕๖๔
- ๔) เพื่อการเกษตร
- ๕) เพื่อการอุตสาหกรรม
- ๖) เพื่อการพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว

๒. ด้านการเกษตร

๒.๑ กำกับติดตามสถานการณ์การเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ ของเกษตรกร
ให้เป็นไปตามแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาด้านการตลาดประกอบด้วย

๒.๒ การวางแผนการปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งที่ผ่านมา เราพิจารณาปริมาณน้ำต้นทุน
เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดพื้นที่เพาะปลูก ด้วยสภาพเศรษฐกิจ และตลาดโลกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลง
รวดเร็ว การพิจารณาเพียงปริมาณน้ำต้นทุนไม่เพียงพอต่อการวางแผนการเพาะปลูก ดังนั้น การวางแผน
การปลูกพืชจำเป็นต้องขยายกรอบคิดให้ครอบคลุมมิติอื่น ๆ ร่วมด้วย ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ
และการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ มิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
และมิติด้านสังคมและความมั่นคงทางอาหารของประเทศจะช่วยให้เกิดการวางแผนการเพาะปลูก
พืชในช่วงฤดูแล้งที่ “ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ” และ “ผลิตสิ่งที่ตลาดต้องการ” ไปพร้อมกัน

๒.๓ ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้แผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง
และด้านการตลาด

มาตรการ

๑. ด้านการจัดสรรน้ำ

๑.๑ เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ปริมาณน้ำในเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
วางแผนจัดสรรน้ำสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างยั่งยืน
มีปริมาณน้ำต้นทุนสามารถสนับสนุนการเพาะปลูกข้าวนาปี ๒๕๖๘/๖๙ ซึ่งวางแผนส่งน้ำให้กับพื้นที่
เพาะปลูกข้าวนาปีประมาณ ๖.๖๐ ล้านไร่

๑.๒ เขตลุ่มน้ำแม่กลอง

ปริมาณน้ำในเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนวชิราลงกรณ จังหวัดกาญจนบุรี วางแผน
จัดสรรน้ำสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค รักษา
ระบบนิเวศ และการเกษตรรวมถึงการส่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๔

๑.๓ เขตลุ่มน้ำอื่นๆ ให้วางแผนจัดสรรน้ำสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน

- สนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชไร่-พืชผัก ไม้ผล - ไม้ยืนต้น เพื่ออุปโภค - บริโภค รักษาระบบนิเวศและอื่นๆ ได้แก่ เขื่อนลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา เขื่อนลำนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และเขื่อนปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- สนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกไม้ผล - ไม้ยืนต้น เพื่ออุปโภค-บริโภค รักษา ระบบนิเวศและอื่นๆ ได้แก่ เขื่อนประแสร์ จังหวัดระยอง

- ไม่สนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตรฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ ได้แก่ เขื่อนลำพระเพลิง จังหวัดนครราชสีมา

- สนับสนุนน้ำเพื่อการรักษาระบบนิเวศ (นำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า) ได้แก่ เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร และเขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑.๔ ปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเติมน้ำต้นทุนให้เขื่อนกักเก็บน้ำ (มีนาคม - ตุลาคม ๒๕๖๙) ปฏิบัติการฝนหลวงเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักให้กับเขื่อนต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อสำรองไว้เป็นน้ำต้นทุนในการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งที่จะมาถึงและเพื่อสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ

๒. ด้านการเกษตร

ในปีเพาะปลูกปัจจุบัน สืบเนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำมีเพียงพอ กรมชลประทานจึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรเพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง โดยมีการจัดสรรน้ำสำหรับการเพาะปลูกข้าวรอบที่ ๒ ในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบันความต้องการใช้ข้าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีแนวโน้มลดลง เราจึงต้องคำนึงถึงการตลาดเพิ่มมากขึ้น และเพื่อเป็นการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง และพิจารณาทางเลือกในการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยเพื่อทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ ๒ รวมถึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบการให้น้ำแก่พืชอย่างเหมาะสม เพื่อให้การใช้น้ำเป็นไปอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ

ในการนี้ ได้มีการริเริ่มโครงการสนับสนุนจากภาครัฐหลายโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกและสร้างความหลากหลายในการประกอบอาชีพเกษตรกรให้แก่เกษตรกร

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการวางแผนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยจัดสรรน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ พร้อมทั้งมีมาตรการในการกำกับติดตามสถานการณ์การเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ อย่างใกล้ชิด เพื่อควบคุมให้การเพาะปลูกเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านการตลาดประกอบการวางแผนด้วย

ท้ายที่สุด เพื่อให้การดำเนินนโยบายและมาตรการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งดำเนินการด้านการตลาดเพื่อสนับสนุนผลผลิตทางการเกษตร อันจะนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืนและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

๓. ด้านการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และด้านการตลาด

๓.๑ ให้เกษตรกรรับทราบข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์น้ำในแต่ละพื้นที่อย่างชัดเจน แนวโน้มความต้องการของตลาด ราคา และแหล่งรับซื้อพืชฤดูแล้ง เป็นต้น

๓.๒ ประสาน และช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดหาช่องทางการตลาดให้กับผลผลิตพืช
ฤดูแล้ง

๓.๓ สร้างการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

- ข้าวรอบที่ ๒ ควบคุมพื้นที่ปลูกไม่ให้เกินจำนวนที่กำหนด
- พืชไร่พืชผัก ส่งเสริมให้มีพื้นที่ปลูกได้ตามจำนวนที่กำหนด

๓.๔ เชิญชวนเกษตรกรให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย โดยเข้าร่วมโครงการของรัฐ โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย โครงการยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง กิจกรรมยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง (ข้าว) เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชอื่นทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ ๒

๓.๕ การแนะนำให้เกษตรกรปฏิบัติดูแลรักษาพืชในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งการรักษาความชื้นและลดการเผาตอซัง

๑๒. แผนผังความเชื่อมโยงมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติกับแผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ภายใต้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ (ช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘ - เมษายน ๒๕๖๙) ให้สอดคล้องกับมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๑๓. กลไกการบริหาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตรเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศอย่างเป็นระบบ ดังนี้

ส่วนกลาง

- คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเลขานุการ
- คณะอนุกรรมการวางแผน และติดตามการป้องกันแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. เป็นเลขานุการ
- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ เป็นเลขานุการศูนย์

ส่วนภูมิภาค

- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นเลขานุการศูนย์

๑๔. กระบวนการแจ้งเตือน

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดนครปฐม ติดตามสถานการณ์และผลกระทบด้านการเกษตร แจ้งเตือนภัย รวมทั้งติดตาม เฝ้าระวังการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตร ของหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และรวบรวมข้อมูลความเสียหายเบื้องต้น การให้ความช่วยเหลือขณะเกิดภัยแล้วรายงานสถานการณ์ และผลการให้ความช่วยเหลือต่อผู้บริหารระดับจังหวัดและส่วนกลาง ทราบอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่ภาวะปกติ

๑๕. การติดตามและประเมินผล

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์รายงานผลการดำเนินงานมายังศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดนครปฐม ติดตามสถานการณ์และผลกระทบด้านการเกษตร แจ้งเตือนภัย รวมทั้งติดตาม เฝ้าระวังการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และรวบรวมข้อมูลความเสียหายเบื้องต้น การให้ความช่วยเหลือขณะเกิดภัยแล้วรายงานสถานการณ์ และผลการให้ความช่วยเหลือต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์และศูนย์ฯ ส่วนกลางทราบ

๑) ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดนครปฐม ติดตามสถานการณ์และผลกระทบด้านการเกษตร แจ้งเตือนภัย รวมทั้งติดตาม เฝ้าระวังการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์และรวบรวมข้อมูลความเสียหายเบื้องต้น การให้ความช่วยเหลือขณะเกิดภัย แล้วรายงานสถานการณ์และผลการให้ความช่วยเหลือต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์และศูนย์ฯ ส่วนกลางทราบ

๒) โครงการชลประทานนครปฐม ดำเนินการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ วางแผนจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน วางแผนป้องกันน้ำท่วม น้ำแล้ง กำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำของกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามแผนที่กำหนด ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ให้ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดเตรียมความพร้อมของรถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัย

๓) สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยเกษตรกร ให้คำแนะนำด้านวิชาการ วางแผนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เหมาะสมกับช่วงฤดูกาล รวมถึงการป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์น้ำ การติดตามสถานการณ์ รายงานความเสียหาย และการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ

๔) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม จัดทำทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ ให้คำแนะนำในการวางแผนการเลี้ยงสัตว์ ดูแลสุขภาพสัตว์ วางแผนอพยพสัตว์ และสร้างแหล่งเก็บกักน้ำถาวรสำหรับสัตว์ในฤดูแล้ง การเตรียมเสบียงสัตว์ และเวชภัณฑ์เพื่อสนับสนุนในกรณีที่ขาดแคลน ติดตามสถานการณ์ รายงานความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์

๕) สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม จัดทำแผนที่เสี่ยงภัย เฝ้าระวัง และคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัย เพื่อแจ้งเตือนเกษตรกร และให้คำแนะนำการปลูกพืชในเขตที่ดินที่เหมาะสม รวมถึงได้จัดทำแผนงานโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยพิบัติด้านการเกษตร

๖) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม ประชาสัมพันธ์ ให้คำแนะนำในการดูแลพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องเหมาะสม จัดเตรียมสารรองพันธุ์พืช รวมถึงจัดชุดเฉพาะกิจเคลื่อนที่เร็ว เพื่อฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรม และจัดฝึกอบรมอาชีพด้านการเกษตรแก่เกษตรกรผู้ประสบภัย

๗) สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืช ติดตามสถานการณ์ เพื่อประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร และให้คำแนะนำในการดูแลพืช วางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสม

๘) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี ติดตาม เฝ้าระวัง สถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าว เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำในการดูแลรักษา วางแผนการปลูก

๙) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม จัดทำและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับ พื้นที่การเกษตร ทรัพยากรดินน้ำสินเกษตรกร ของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้การช่วยเหลือด้าน หนี้สิน รวมทั้งฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรที่ประสบภัย

๑๐) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครปฐม ให้คำแนะนำความรู้ด้านบัญชีแก่เกษตรกร สถาบัน เกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๑๑) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๐ จังหวัดราชบุรี วิเคราะห์สถานการณ์ พยากรณ์ แนวโน้มการผลิต และการตลาดพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ การประเมินมูลค่าความเสียหายด้านเศรษฐกิจ การเกษตรจากการเกิดภัยพิบัติ รวมถึงการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการช่วยเหลือเกษตรกร

๑๒) การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรี ติดตามสถานการณ์ เพื่อประเมินผลกระทบ ด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรได้ทราบอย่างรวดเร็ว ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ พร้อมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ ด้านการเกษตร จังหวัดนครปฐมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ด้านการเกษตร

๑๓) สำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดนครปฐม ติดตาม สถานการณ์ และแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรได้ทราบอย่างรวดเร็ว ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ พร้อมทั้งสนับสนุน การปฏิบัติงานของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร

๑๖. การเตรียมความพร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิต

บัญชีทรัพยากรหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม			
รายการ	จำนวน	หน่วยงาน	สถานที่ตั้ง
๑. เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ			
๑.๑ เครื่องสูบน้ำ	๑ เครื่อง	โครงการชลประทานนครปฐม	ต.ทัพหลวง อ.เมืองจ.นครปฐม
(สามารถขอสนับสนุนเพิ่มเติม)	๙๑ เครื่อง	สำนักงานชลประทานที่ ๑๓	ต.ม่วงชุม อ.ท่าม่วงจ.กาญจนบุรี
(สามารถขอสนับสนุนเพิ่มเติม)	๕๒ เครื่อง	ส่วนบริหารเครื่องจักรกลที่ ๖	ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
๑.๒ รถบรรทุก	๓๒ คัน	สำนักงานชลประทานที่ ๑๓	ต.ม่วงชุม อ.ท่าม่วงจ.กาญจนบุรี
(สามารถขอสนับสนุนเพิ่มเติม)	๖๓ คัน	ส่วนบริหารเครื่องจักรกลที่ ๖	ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
๑.๓ รถบรรทุกน้ำ	๖ คัน	สำนักงานชลประทานที่ ๑๓	ต.ม่วงชุม อ.ท่าม่วงจ.กาญจนบุรี
(สามารถขอสนับสนุนเพิ่มเติม)	๑๒ คัน	ส่วนบริหารเครื่องจักรกลที่ ๖	ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
๒. เสี่ยงและเวชภัณฑ์สัตว์			
- หลัาแห้ง	๑๕ ตัน	สนง.ปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม	๘๖ ถ.ราชดำเนินใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
- ยาเวชภัณฑ์	๒,๐๐๐ ซอง		
๓. ปัจจัยการผลิต			
๓.๑ เมล็ดพันธุ์พืชผัก	๑,๐๐๐ ซอง	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม	ต.ทุ่งขวางอ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๓.๒ น้ำหมัก พด.๖	๑๐,๐๐๐ ลิตร	สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม	ต.ทุ่งขวางอ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

๑๗. การติดต่อ ประสาน ช่องทางการสื่อสาร

หน่วยงาน	โทรศัพท์	โทรสาร/E-mail
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม - ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร	๐ ๓๔๓๔ ๐๐๓๘	๐ ๓๔๓๔ ๐๐๓๘
สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม	๐ ๓๔๒๕ ๓๔๙๒	-
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม	๐ ๓๔๒๕ ๗๗๐๕ ต่อ ๑๐๙	๐ ๓๔๒๕ ๗๗๐๕ ต่อ ๑๐๒
สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม	๐ ๓๔๓๔ ๐๐๓๕	๐ ๓๔๓๔ ๐๐๓๖
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม	๐ ๓๔๒๔ ๑๖๓๒ ต่อ ๑๑	๐ ๓๔๒๔ ๑๖๘๕
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครปฐม	๐ ๓๔๒๔ ๒๗๑๓	๐ ๓๔๒๕ ๐๘๗๖ ต่อ ๑๐๒
สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครปฐม	๐ ๓๔๒๗ ๒๐๔๐-๒	๐ ๓๔๒๗ ๒๐๔๑
โครงการชลประทานนครปฐม	๐ ๓๔๒๖ ๒๒๙๖ ต่อ ๑๑	๐ ๓๔๒๙ ๐๘๗๒
สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม	๐ ๓๔๓๕ ๕๑๘๖ - ๘๗	๐ ๓๔๓๕ ๕๑๘๙ npt๐๑@ltd.go.th
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม	๐ ๓๔๓๕ ๑๔๘๖ - ๘๗	๐ ๓๔๓๕ ๑๔๘๗
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี	๐ ๓๒๙๑ ๙๙๓๙	๐ ๓๒๙๑ ๙๙๓๙
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๐ จังหวัดราชบุรี	๐ ๓๒๓๓ ๗๙๕๑	๐ ๓๒๓๓ ๗๙๕๑
สำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรจังหวัดนครปฐม	๐ ๓๔๒๕ ๔๒๑๗	๐ ๓๔๒๔ ๒๕๓๓
ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ กาญจนบุรี	๐ ๓๔๙๑ ๙๗๐๗	๐ ๓๔๙๑ ๙๗๐๗
การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรี	๐ ๓๔๖๐ ๐๒๓๑	๐ ๓๔๖๐ ๐๒๓๒
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด นครปฐม	๐ ๓๔๓๔ ๐๒๓๐	๐ ๓๔๓๔ ๐๒๓๐
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด นครปฐม	๐ ๓๔๓๔ ๐๐๒๕ - ๒๖	๐ ๓๔๓๔ ๐๐๒๕ - ๒๖
สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม	๐ ๓๔๓๕ ๑๙๔๕	๐ ๓๔๓๕ ๑๙๔๕

แผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ปี ๒๕๖๘/๖๙

แผนงาน/โครงการ			เป้าหมาย (รายได้/ไร่)	ระยะเวลา ดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	หน่วยงาน
ก่อนเกิดเหตุ						
การป้องกันและลดผลกระทบ						
๑.สร้างการรับรู้เพื่อลดความเสี่ยง ๑.๑ การประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทาง รวมถึงให้คำแนะนำทางวิชาการ หน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการประชุมผ่าน สร้างการรับรู้สถานการณ์น้ำ พื้นที่เสี่ยง และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากภัยแล้ง ปี ๒๕๖๘/๖๙ เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตที่ได้รับ ความเสียหายน้อยที่สุด และสื่อสารให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้ใช้อย่างประหยัด และรู้คุณค่า รวมถึงให้คำแนะนำเฝ้าระวังสัตว์น้ำ และดูแลสุขภาพสัตว์ ๑.๒ สํารวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชระบาดอย่างเป็นระบบ โดยจัดให้ มีแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อการเฝ้าระวัง ๑.๓ คาดการณ์ศัตรูพืชที่ต้องเฝ้าระวัง และแผนป้องกันการระบาดศัตรูพืชทุกเดือน ๑.๔ ติดตามประเมินและรองรับการเผชิญเหตุฯ ๑.๕ ประชาสัมพันธ์เตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำเดือน ๑.๖ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ โดยการประชุมผ่านวีดิทัศน์ของหน่วยงาน รวมถึงให้คำแนะนำด้านการจัดทำบัญชี - เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำบัญชี นำไปใช้เพื่อวางแผน การใช้จ่ายเงิน วางแผนต้นทุนอาชีพให้เกษตรกร			พื้นที่ประสบภัย	ม.ค. - ก.ย. ๖๙	๗ อำเภอ	ทุกหน่วยงาน สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์นครปฐม

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย (ราย/ไร่)	ระยะเวลา ดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	หน่วยงาน
๑.๗ พื้นที่ออกหน่วยให้บริการเกษตรกร ๑) ออกหน่วยให้บริการเกษตรกร (Mobile Unit) - ให้บริการด้านวิชาการ ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ติดตาม สถานการณ์ข้าว และช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยหน่วย บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่และศูนย์บริการชาวนา ๒) คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ - ให้บริการคลินิก ประเด็นการรับมือกับสถานการณ์แล้ง แจ้งสถานการณ์ และวิธีการปรับตัว ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือต่างๆ - ให้บริการถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ในโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ สอนแนะนำการจัดทำบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกร ส่งเสริมการใช้ SmartMe กรณีที่เกษตรกรมีความพร้อม สามารถทำบัญชีด้วย Smart Phone ได้ ส่งเสริมให้ใช้ แอปพลิเคชัน Smart Me หากยังไม่พร้อมให้บันทึกบัญชีด้วยมือ โดยใช้สมุดบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ - พัฒนาฐานเรียนรู้ด้านบัญชีและจัดทำข้อมูลต้นทุนอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของ ศพก. และมีครูบัญชีอาสาประจำศูนย์การเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ๒. การติดตามสถานการณ์น้ำ ๒.๑ ดำเนินการติดตาม เผื่อระวัง และรายงานสถานการณ์น้ำ	๗ ครั้ง ๒ ครั้ง ๒ ครั้ง ๗ ครั้ง ทุกเดือน	ม.ค. - ก.ย. ๖๙ ต.ค. ๖๘ - มี.ค. ๖๙ ต.ค. ๖๘ - มี.ค. ๖๙ พ.ย. ๖๘ - เม.ย. ๖๙ ม.ค. - ก.ย. ๖๙	๗ อำเภอ อำเภอเมือง อำเภอนครชัยศรี อำเภอเมือง อำเภอนครชัยศรี ๗ อำเภอ ๗ อำเภอ	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์นครปฐม สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์นครปฐม โครงการชลประทานนครปฐม

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย (รายได้/ไร่)	ระยะเวลา ดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	หน่วยงาน
๓. เฝ้าระวังพื้นที่น้ำเค็มรุกสวน - ติดตาม เฝ้าระวัง และรายงานสถานการณ์น้ำ	๔ อำเภอ	ม.ค. - ก.ย. ๖๙	อ.บางเลน อ.นครชัยศรี อ.สามพราน อ.พุทธมณฑล	โครงการชลประทานนครปฐม
๔. จัดทำปรับปรุงฐานข้อมูล ๔.๑ ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร - เกษตรกรผู้ปลูกพืช - เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ - เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๐,๐๐๐ ราย	ต.ค. ๖๘ - ก.ย. ๖๙ ต.ค. ๖๘ - ก.ย. ๖๙ ต.ค. ๖๘ - ก.ย. ๖๙	๗ อำเภอ ๗ อำเภอ ๗ อำเภอ	สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด
๕. การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ๕.๑ การขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า - พัฒนาฐานเรียนรู้ด้านปัญหิและจัดทำข้อมูลต้นทุนอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของ ศพก. และมีครูวิทยุอาสาประจำศูนย์การเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านบัญชีรายจ่ายในครัวเรือนและสมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ๕.๒ สนับสนุนการปลูกพืชใช้น้ำน้อย (พืชปุ๋ยสด) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและบำรุงดินโดยการสนับสนุเมล็ดพันธุ์เพื่อเอื้อให้เกษตรกร เพื่อปรับปรุงและฟื้นฟูคุณภาพดิน - ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด - จัดหาเมล็ดพันธุ์จากเกษตรกร	๗ อำเภอ	ต.ค. ๖๘ - ก.ย. ๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์นครปฐม สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย (ราย/ไร่)	ระยะเวลา ดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	หน่วยงาน
การเตรียมความพร้อม/เผชิญเหตุ				
๑. การเตรียมความพร้อม				
๑.๑ เครื่องมือ อุปกรณ์				
๑) เครื่องสูบน้ำ	๑ เครื่อง	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	โครงการชลประทานนครปฐม
- โครงการชลประทานนครปฐม				
- ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม สำนักงานชลประทานที่ ๑๓	๙๑ เครื่อง	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	โครงการชลประทานนครปฐม
- ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม ส่วนบริหารเครื่องจักรกลที่ ๖	๕๒ เครื่อง	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	โครงการชลประทานนครปฐม
๒) รถบรรทุกน้ำ				
- ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม สำนักงานชลประทานที่ ๑๓	๖ คัน	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	โครงการชลประทานนครปฐม
- ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม ส่วนบริหารเครื่องจักรกลที่ ๖	๑๒ คัน	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	โครงการชลประทานนครปฐม
๑.๒ สำรองปัจจัยการผลิต				
๑) สำรองเสบียงสัตว์				
- เสี่ยงสัตว์ เช่น หญ้าแห้ง/ฟางแห้ง	๑๕,๐๐๐ กก.	พ.ย.๖๘ - เม.ย.๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- จัดเตรียมยาเวชภัณฑ์	๒,๐๐๐ ซอง	พ.ย.๖๘ - เม.ย.๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
๒) สำรองเมล็ดพันธุ์				
- เมล็ดพันธุ์พืชผัก	๑,๐๐๐ ซอง	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม
๑.๓ การเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านปศุสัตว์				
๑) แผนอพยพสัตว์	พื้นที่ประสบภัย	พ.ย.๖๘ - เม.ย.๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
๒) การให้คำแนะนำทางวิชาการ	๑ ครั้ง	พ.ย.๖๘ - เม.ย.๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
๓) พัฒนาเครือข่ายเกษตรกรอาสาปศุสัตว์/เครือข่าย				
- สร้างเครือข่ายเกษตรกรอาสาปศุสัตว์/เครือข่าย	๗ แห่ง	ธ.ค.๖๘ - เม.ย.๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- จัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรอาสาปศุสัตว์	๒ ครั้ง	ธ.ค.๖๘ - เม.ย.๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- สัมมนาเครือข่ายเกษตรกรอาสาปศุสัตว์ประจำปี	๑ ครั้ง	ธ.ค.๖๘ - เม.ย.๖๙	๗ อำเภอ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย (ราย/ไร่)	ระยะเวลา ดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	หน่วยงาน
๒. การบริหารสถานการณ์ในพื้นที่ ๒.๑ การประเมินแนวโน้มข้อพิพาทปัญหาการแย่งน้ำ ๑) ติดตามสถานการณ์การใช้น้ำในพื้นที่ที่เป็นไปตามแผน ๒) ติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และทำความเข้าใจอย่างใกล้ชิดกับเกษตรกรในพื้นที่ที่ต้องรายงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย ๒.๒ การประเมินการข่าว ๑) ติดตามสถานการณ์ข่าวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเป็นสถานการณ์รวมถึงทำความเข้าใจเพื่อลดความขัดแย้ง ๒.๓ การรายงานสภาวะวิกฤติและการเข้าสู่การเผชิญเหตุ ๑) ติดตามและรายงานผล หากเกิดสถานการณ์วิกฤติ โดยต้องรายงานสถานการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งทุกสัปดาห์	๑๒ ครั้ง เมื่อเกิดเหตุ เมื่อเกิดเหตุ	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙ ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙ ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	๗ อำเภอ ๗ อำเภอ พื้นที่ประสบภัย	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด
ขณะเกิดภัย				
๓. การเผชิญเหตุ ๓.๑ การสนับสนุนเฉพาะหน้า ๑) สนับสนุนน้ำเพื่อการบริโภค - อุปโภค รักษาระบบนิเวศ การเกษตร ๒) สนับสนุนเสบียงสัตว์และเวชภัณฑ์ ๓.๒ จัดหน่วยเคลื่อนที่ให้บริการ ๑) ดำเนินการดูแลสุขภาพสัตว์ ให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์ ๒) ฝึกอบรมโรคพิษ และโรคสัตว์ ๓) การตรวจจริงการแพร่ระบาดและจำกัดพื้นที่ระบาดของสัตว์พิษ - หน่วยเคลื่อนที่เร็ว (Mobile Unit) ปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น	เมื่อเกิดเหตุ เมื่อเกิดเหตุ เมื่อเกิดเหตุ เมื่อเกิดเหตุ พื้นที่ประสบภัย	พ.ย.๖๘ - ก.ย.๖๙ พ.ย.๖๘ - ก.ย.๖๙ พ.ย.๖๘ - ก.ย.๖๙ พ.ย.๖๘ - ก.ย.๖๙ ม.ค. - ก.ย. ๖๙	พื้นที่ประสบภัย พื้นที่ประสบภัย พื้นที่ประสบภัย พื้นที่ประสบภัย ๗ อำเภอ	โครงการชลประทานนครปฐม สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม สำนักงานเกษตรจังหวัด

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย (ราย/ไร่)	ระยะเวลา ดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	หน่วยงาน
๔. การส่งกำลังบำรุง การบริหารจุดอพยพฯ การเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	เมื่อเกิดเหตุ	พ.ย.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด
๕. การปฏิบัติราชการ	เมื่อเกิดเหตุ	พ.ย.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด
หลังเกิดภัย				
การฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม				
๑. สนับสนุนปัจจัย เพื่อการยังชีพ ลดรายจ่ายและสร้างรายได้ ในครัวเรือน ๑.๑ สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อใช้ผลิตเป็นอาหาร ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมถึงใช้ในการเพาะปลูกในระยะถัดไป	เกษตรกร ผู้ประสบภัย	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	สำนักงานเกษตรจังหวัด ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเกษตรนครปฐม
๒. การประเมินมูลค่าความเสียหายในภาคการเกษตรจากภัยพิบัติ ๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์ผลกระทบจากภัยพิบัติด้านการเกษตร - วิเคราะห์มูลค่าความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติด้านการเกษตร	เมื่อเกิดเหตุ	พ.ย.๖๘ - เม.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ ๑๐ จังหวัดราชบุรี
๓. ช่วยเหลือเกษตรกรด้านเงินทุนและดอกเบี้ยผ่านกองทุนต่างๆ ๓.๑ สนับสนุนเงินทุนเพื่อฟื้นฟูอาชีพ สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่ประสบภัย	เกษตรกร ผู้ประสบภัย	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
๓.๒ การช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินผู้ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ๑) การลดภาระหนี้สิน สำหรับลูกหนี้ที่มีหนี้ค้างชำระ - การผ่อนผันหรือขยายเวลาการจัดเก็บค่าเช่าซื้อ - การผ่อนผันหรือขยายเวลาการชำระเงินกู้เราวยวด - การลดหรืองดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้	เกษตรกร ผู้ประสบภัย	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย (ราย/ไร่)	ระยะเวลา ดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	หน่วยงาน
- การลดหรืองดเว้นการจัดเก็บค่าเช่าที่ดิน ๒) การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ สำหรับลูกหนี้ที่ไม่มีหนี้ค้างชำระ นโยบาย ๒๐ ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๐ ต่อปี เป็นระยะเวลา ๑ ปี หลังจากนั้นอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒ ต่อปี วงเงินไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท กำหนดชำระคืนภายใน ๓ ปี อยู่ในพื้นที่ ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน ตามประกาศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย ๔. การช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลังและระเบียบต่างๆ ๔.๑ การช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนภาคการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ - สํารวจความเสียหาย และการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย ๔.๒ การให้ความช่วยเหลือตามมติ ครม.	เกษตรกร ผู้ประสบภัย	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	พื้นที่ประสบภัย	สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาคผนวก ก

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ
เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๘

ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับการจ่ายเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“ภัยพิบัติ” หมายความว่า สาธารณภัยอันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟฟ้า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของสัตว์หรือแมลง หรือศัตรูพืชทุกชนิด หรือพืชทุกชนิด ภัยอันเกิดจากโรคที่แพร่หรือระบาดในมนุษย์ อากาศหนาว ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ ตลอดจนภัยอื่น ๆ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติหรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

“ฉุกเฉิน” หมายความว่า เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน

“ผู้ประสบภัยพิบัติ” หมายความว่า ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ

“การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร” ให้หมายความรวมถึง การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการปศุสัตว์และด้านการประมงด้วย

“การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระยะสั้น เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัตินั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้

เช่น การให้ความช่วยเหลือเด็ก ผู้สูงอายุ หรือคนพิการซึ่งหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิต พิกัดหรือบาดเจ็บจากภัยพิบัติ การขนย้ายครอบครัว และการส่งเสริมอาชีพระยะสั้นแก่ครอบครัวของผู้ประสบภัยพิบัติ ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำและการส่งต่อให้แก่หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ อันเป็นการจำเป็นเพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

“การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านกายและจิต ซึ่งประกอบด้วยการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพและการสาธารณสุขที่จำเป็น เพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

“ในเชิงป้องกันหรือยับยั้ง” หมายความว่า การดำเนินการใดที่จำเป็นต้องกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสถานการณ์ภัยพิบัติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบดำเนินการป้องกันและยับยั้งภัยพิบัติดังกล่าวโดยฉับพลัน เพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ซึ่งหากไม่ดำเนินการป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติดังกล่าวอาจส่งผลก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงการคลังรักษาการตามระเบียบนี้และมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๗ การปฏิบัติในกรณีใดที่ระเบียบนี้ไม่ได้กำหนดไว้ หรือการยกเว้นการปฏิบัติในกรณีใดตามระเบียบนี้ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

หมวด ๑

เงินอุดหนุนราชการ

ข้อ ๘ ให้ส่วนราชการมีเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระหว่างที่ยังไม่ได้รับงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

(๑) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๓) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๔) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๕) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย	๕๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๖) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๗) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท
(๘) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด แห่งละ	๕๐,๐๐๐,๐๐๐	บาท

ในการนี้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจจัดสรรเงินอุดหนุนตาม (๒) แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดสรรเงินอุดหนุนตาม (๘) แก่อำเภอหรือกิ่งอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งแต่ละแห่งต้องมีวงเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น จะจัดสรรเพิ่มเติมให้อีกก็ได้และให้แจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วย

กรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจอนุมัติให้ส่วนราชการอื่นมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้ตามความเหมาะสมจำเป็น และกรณีที่ยังเงินอุดหนุนราชการไม่พอ ให้ส่วนราชการดังกล่าวหรือส่วนราชการตามวรรคหนึ่งสามารถขอขยายวงเงินอุดหนุนราชการเพิ่มโดยตรงต่อกระทรวงการคลังได้ แล้วให้รายงานการอนุมัติดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๙ การอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการภายในวงเงินตามข้อ ๘ ให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๑)
- (๒) ปลัดกระทรวงกลาโหม สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๒)
- (๓) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๓)
- (๔) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๔)
- (๕) ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๕)
- (๖) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๖)
- (๗) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๗)

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับกรณีตามข้อ ๘ (๘) เว้นแต่การอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการของอำเภอหรือกิ่งอำเภอภายในวงเงินที่จัดสรรให้ ให้เป็นอำนาจของนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี

ผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการตามวรรคหนึ่ง อาจมอบหมายให้บุคคลอื่นซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการแทนตนก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุอันควรคาดหมายได้ว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในจังหวัดใดและมีความจำเป็นต้องเตรียมเงินสดไว้เพื่อใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในวันหยุดราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีอำนาจเบิกเงินอุดหนุนราชการตามข้อ ๘ (๘) ไว้เพื่อสำรองจ่ายได้ตามความเหมาะสมจำเป็นและเมื่อภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสิ้นสุดลงให้นำเงินที่เหลือส่งคืนคลัง

ข้อ ๑๐ ให้ส่วนราชการตามข้อ ๘ ยุติการอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในกรณีใดกรณีหนึ่งที่เกิดขึ้นก่อน ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อส่วนราชการตามข้อ ๘ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติแล้ว

(๒) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือตามประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

(๓) มีการประกาศยุติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากอภิมหัทธภัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

หมวด ๒

คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ ๑๑ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.อ.” หรือ “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกิ่งอำเภอ” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.กอ.” แล้วแต่กรณี ประกอบด้วยนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนไม่เกินสี่คน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มหรือฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๒ ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและกลั่นกรองการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในด้านต่าง ๆ ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ที่รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

(๒) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. อื่นในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในหลายอำเภอหรือหลายกิ่งอำเภอ

(๔) รายงานผลการสำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ และการแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ให้ ก.ช.ภ.จ. ทราบหรือเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามที่ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. มอบหมาย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัดคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.จ.” ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด พาณิชย์จังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข

หนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งคน ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ไม่เกินสี่คน สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หรือประธานหอการค้าจังหวัดหรือผู้แทนในเขตจังหวัดนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๔ ให้ ก.ช.ภ.จ. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและกลั่นกรองการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านต่าง ๆ ตามที่ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. เสนอ

(๒) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) พิจารณานุมัติค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติสำหรับส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่มีวงเงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน แต่จำเป็นต้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามมติของ ก.ช.ภ.จ.

(๔) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.จ. อื่น ในกรณี ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในหลายจังหวัด

(๕) รายงานความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัด การแก้ไขความเดือดร้อน เฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบหรือเพื่อพิจารณา ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

(๖) พิจารณาประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๕ การประชุมคณะกรรมการตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๓ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุม ลงคะแนนเสียงอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๓

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ ๑๖ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์ สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม เมื่อเกิดภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉินขึ้นในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด

ข้อ ๑๗ การใช้จ่ายเงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบนี้ ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนหรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม

อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยไม่สามารถใช้จ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างหรือสาธารณูปโภคที่ถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้

ข้อ ๑๘ เมื่อเป็นที่คาดหมายว่าจะเกิดภัยพิบัติฉุกเฉินขึ้นในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลัน ให้ส่วนราชการดังต่อไปนี้อาจใช้จ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติฉุกเฉินนั้นได้โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน ภายในวงเงินไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๑) ในกรณีกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงิน

(๒) ในกรณีจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงิน

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วแต่ยังไม่สามารถป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติฉุกเฉินดังกล่าวได้ ก็ให้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินโดยให้ดำเนินการตามข้อ ๒๐

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ใช้บังคับกับการป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติฉุกเฉินที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของสัตว์ หรือแมลง หรือศัตรูพืชทุกชนิด หรือพืชทุกชนิด ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตามข้อ ๑๙

ข้อ ๑๙ การป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติฉุกเฉิน หรือการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของสัตว์ หรือแมลง หรือศัตรูพืชทุกชนิด หรือพืชทุกชนิด ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้จ่ายจากงบประมาณของหน่วยงานก่อน เมื่อไม่สามารถป้องกันได้ และเกิดโรคหรือการแพร่ระบาดแล้ว และงบประมาณไม่เพียงพอ อาจใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามข้อ ๘ (๔) ได้

ข้อ ๒๐ เมื่อภัยพิบัติฉุกเฉินเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการประกาศให้ท้องที่นั้นเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเกิดในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒) กรณีเกิดในจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับ ก.ช.ภ.จ.

การประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินต้องกำหนดพื้นที่และระยะเวลาของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ในการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินในจังหวัดอื่น ๆ หากไม่สามารถประชุม ก.ช.ภ.จ. ได้ทันเวลาที่ และผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าความเสียหายดังกล่าว

เป็นไปตามระเบียบนี้ ก็ให้มีอำนาจพิจารณาประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปก่อนได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.จ.

ข้อ ๒๑ เมื่อได้มีการประกาศตามข้อ ๒๐ แล้ว ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ ๒๒ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทุกด้าน เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามข้อ ๘ (๓) (๔) และ (๖) แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งไม่มีวงเงินต่องบราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือ หรือถูกสั่งการให้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ขอรับการสนับสนุนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามข้อ ๘ (๓) (๔) และ (๖) แล้วแต่กรณี

(๓) กรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทยให้การสนับสนุนเงินต่องบราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแก่ส่วนราชการตามข้อ ๘ (๓) (๔) (๖) และ (๗) โดยไม่ต้องให้ส่วนราชการดังกล่าวขอรับการสนับสนุนก่อนได้

(๔) กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติและกระทรวงกลาโหมได้รับการร้องขอหรือถูกสั่งการ หน่วยงานดังกล่าวสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยตรง

ข้อ ๒๓ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในจังหวัดอื่น ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามมติของ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. แล้วแต่กรณี ภายในวงเงินต่องบราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรให้ และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมากกว่าวงเงินที่ได้รับจัดสรร ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอขอรับการสนับสนุนโดยตรงจากจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติการจ่ายเงินต่องบราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินของจังหวัดเพื่อสนับสนุนการดังกล่าวหรือดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามมติของ ก.ช.ภ.จ

ในกรณีที่ไม่สามารถประชุม ก.ช.ภ.อ. ก.ช.ภ.กอ. หรือ ก.ช.ภ.จ. แล้วแต่กรณี ได้ทันท่วงที ถ้านายอำเภอหรือปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เห็นว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบนี้ ก็ให้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการให้ความช่วยเหลือไปก่อนได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าว

(๒) ในกรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งไม่มีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือ หรือถูกสั่งการให้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ขอรับการสนับสนุนจากจังหวัด

(๓) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี ได้รับการร้องขอหรือถูกสั่งการ ให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยตรง และรายงานให้ ก.ช.ภ.อ. ก.ช.ภ.กอ. หรือ ก.ช.ภ.จ. ทราบต่อไป เว้นแต่ในกรณีการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะและสิ่งอื่น ๆ เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยไม่ต้องร้องขอ

(๔) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจโอนเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่จังหวัดเพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามภารกิจของส่วนราชการเจ้าของเงิน โดยไม่ต้องให้จังหวัดขอรับการสนับสนุนก่อนได้

(๕) ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจโอนเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่จังหวัดโดยไม่ต้องให้จังหวัดขอรับการสนับสนุนก่อนได้

การโอนเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่จังหวัดให้ดำเนินการตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๒๔ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงกลาโหมทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงกลาโหม กรุงเทพมหานคร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๕ การขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือตามข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓ ให้ทำเป็นหนังสือ ซึ่งอย่างน้อยให้มีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเภทของภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
- (๒) วัน เดือน ปีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และวัน เดือน ปีที่เกิดความเสียหาย
- (๓) สถานที่เกิดเหตุ (ให้ระบุชื่อถนน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ)
- (๔) จำนวนผู้ประสบภัยพิบัติโดยประมาณ

(๕) ความเสียหายโดยประมาณ เช่น จำนวนบ้านเรือนที่เสียหาย ทรัพย์สินที่เสียหายรวมทั้งมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยประมาณ จำนวนผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต เป็นต้น

(๖) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

(๗) ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ

กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจขอรับการสนับสนุนเป็นหนังสือได้ ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือโดยเครื่องมือสื่อสารใด ๆ หรือโดยวิธีอื่นใดและให้ยืนยันเป็นหนังสือในภายหลังโดยด่วนที่สุด

การขอรับการสนับสนุนระหว่างส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ส่วนราชการทำสัญญาอัยมเงินตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๒๖ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ส่วนราชการประสานงานระหว่างส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วยกันกับเอกชนและองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

หมวด ๔

การจ่ายและการชดใช้เงินทดรองราชการ

ข้อ ๒๗ การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

หากมีความจำเป็นต้องจ่ายนอกเหนือหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังก่อน

ข้อ ๒๘ เมื่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๙ อนุมัติการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว ให้ส่วนราชการตามข้อ ๘ เบิกเงินจากคลังเป็นเงินทดรองราชการเพื่อจ่ายไปพลางก่อนตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๒๙ ในการจ่ายเงินรายใด ผู้รับเงินมิได้ออกใบเสร็จรับเงินให้ไว้เป็นหลักฐานหรือมิได้ลงลายมือชื่อไว้ในหลักฐานการรับเงินที่ใช้เป็นหลักฐานการจ่ายเงินของทางราชการ ให้ผู้รับเงินลงชื่อรับเงินในใบสำคัญรับเงินเพื่อใช้เป็นหลักฐานการจ่าย

ข้อ ๓๐ กรณีส่วนราชการตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ให้ดำเนินการขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการ ดังนี้

(๑) รวบรวมใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารหลักฐานดังกล่าว และจัดส่งให้กรมบัญชีกลางภายในหกสิบวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงินจากคลัง เมื่อกรมบัญชีกลางได้รับใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินแล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานดังกล่าว เมื่อถูกต้องครบถ้วนแล้วให้เบิกงบประมาณรายจ่าย

โดยวิธีเบิกหักผลส่งเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการให้แก่ส่วนราชการโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้กรมบัญชีกลางตรวจสอบการใช้จ่ายเงินทดรองราชการของส่วนราชการตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๒) เมื่อได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติรับรองและเก็บหลักฐานใบสำคัญรับเงินต้นฉบับไว้ที่ส่วนราชการนั้น เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

ข้อ ๓๑ กรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้รับการสนับสนุนหรือได้รับโอนเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินจากส่วนราชการตามข้อ ๘ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐดังกล่าวส่งใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินมายังส่วนราชการเจ้าของเงินภายในหกสิบวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงินจากคลัง และให้ส่วนราชการเจ้าของเงินดำเนินการตามวิธีการในข้อ ๓๐ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการดำเนินการขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการจะต้องเสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันทำการ

กรณีกระทรวงกลาโหมได้จัดสรรเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้แก่หน่วยงานในสังกัด หรือกรณีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจะขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการ ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมหรือสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดส่งใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินมายังสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงกลาโหม หรือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แล้วแต่กรณี ภายในหกสิบวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงินจากคลัง และให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม หรือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการตามวิธีการในข้อ ๓๐ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการดำเนินการขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการจะต้องเสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันทำการ โดยเมื่อสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดส่งใบสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินมายังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้ว ให้สำเนาหนังสือแจ้งสำนักงานคลังจังหวัดทราบด้วย เพื่อให้สำนักงานคลังจังหวัดตรวจสอบ

ทั้งนี้ ให้สำนักงานคลังจังหวัดตรวจสอบการใช้จ่ายเงินทดรองราชการของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในเดือนสิงหาคมและกันยายน และได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว แต่ไม่สามารถขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการในปีงบประมาณได้ทัน ให้นำไปขอรับโอนงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในปีงบประมาณถัดไป โดยให้ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุมัติให้ก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ข้อ ๓๓ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินในเรื่องใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

หมวด ๕

การจัดหาและการควบคุมพัสดุ

ข้อ ๓๔ การจัดหาพัสดุ การตรวจรับพัสดุ และการบริหารพัสดุ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

หมวด ๖

การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ

ข้อ ๓๕ การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการของส่วนราชการตามข้อ ๘ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีส่วนราชการตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๘ มอบหมายให้ผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการนั้น ๆ ดำเนินการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการแล้วรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ

(๒) กรณีส่วนราชการตามข้อ ๘ (๘) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้ผู้ตรวจสอบภายในของจังหวัดดำเนินการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ

ให้สำนักงานคลังจังหวัดเป็นศูนย์ประสานงานเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินของจังหวัด

ข้อ ๓๖ ให้ส่วนราชการและจังหวัดส่งรายงานผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการตามข้อ ๓๕ ไปยังกรมบัญชีกลาง ตามแบบและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว

ข้อ ๓๗ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการกระทรวงการคลัง ประกอบด้วย อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นกรรมการ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้กรมบัญชีกลางเป็นศูนย์ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๓๘ ให้คณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับปัญหาข้อร้องเรียนจากประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติซึ่งเป็นไปได้โดยไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ พร้อมทั้งตรวจสอบและแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร และเมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนแล้ว ให้แจ้งคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการกระทรวงการคลังทราบด้วย

(๒) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการกระทรวงการคลังมอบหมาย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๙ การดำเนินการและการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ เว้นแต่การดำเนินการขั้นตอนใดที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๐ ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราในการจ่ายเงินอุดหนุนการตามระเบียบนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติที่ออกตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๑ ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดแบบและเงื่อนไขของรายงานผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการตามระเบียบนี้ ให้ใช้แบบและเงื่อนไขของรายงานการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดแบบและเงื่อนไขของรายงานผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

เอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ศาลากลางจังหวัดนครปฐม ชั้น 2 (ส่วนต่อขยาย)
ตำบลถนนขาด อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

034-340038

SARABAN_NPT@OPSMOAC.GO.TH